

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММЭХЭР

Адыгэ Республикэм
и Лышхъэу
А. К. Тхьаклуцынэм
фэклэ

Лытэныгъэ зыфэсшырэ
Аслъан Кытэ ыкьор!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Инаглэ узэрэлу-
хъагъэм фэшI гүфэбэныгъэ хэлъу сыпфэгущыло.

Ятлонэрэу мы Инаглэшхор зэрэуытыгъэм
кыбгъэлъагъо хэгъэгум инацэхэм цыхъэ кызырэн-
фашырэ, республикэм иэкономикэ хэхъоныгъэ
ышIыным, социальнэ зыпкытыныгъэрэ лэпкэ
зэгурылоньгъэрэ ац илгынхэм илоф уилахъэу хэ-
пшыгъэрэ кызырагурылорэр. Гъэхъагъэу уилэхэр
къэралыгъо тын лъапхэмкIа хагъэунафыкIыгъэх.

Адыгеим Лышхъэу Инаглэ зыцыпIыгъэ илгъэ-
хэм къаглоцI акъылыгъэм рыгъозэрэ Iэшхъэтетэу
ыкIа зэхэцкIа IэпIасэу зыкбгъэлъэгъагъэ. Опы-
тышхоу уилэм, IэпIасэныгъэу илгъым, гүхэлъэу
уилэм теубытагъэ хэлъэу узэрэдлажъэрэм яшIуа-
гъэкIа республикэм ынашхъэ ит пшъэрлыгъэр
шIуагъэ хэлъэу зэшIохыгъэ зэрэхуытхэм, ац иэко-
номикэ зыкызырэнIытхым, цыфхэм яцыпIакIа
нахъышIу зэрэхуытхэм сицыхъэ тель.

Хэгъэгум IлоцI IофхэмкIа Министерствэм мэ-
хъаншхо реты дунэе ыкIа Iэклэб къэрал зыхыны-
гъэхэр нахъышIу шIыгъэхэмкIа Адыгеим инацэхэм
зэдэлъэжъэныгъэу дыралэм. Хэгъэгум илэклэб къэ-
рал политикэ курс пхырыцыхъэныгъэмкIа шIуагъэ
кызытыр зэдэлъэжъэныгъэу тазыфагу илгъыр
лгъыгъэкIотэным тыфэхъазыр.

Псауныгъэ пытэ уилэнэу, илоу цылэр кыбдэху-
нэу, Урысыем ифедэ зыхэлэ Iофышхоу бгъэцкIэрэм
гъэхъагъэхэр цыпIыгъэху ифэсэло.

Урысыем Iэклэб къэрал IофхэмкIа иминистрэу
С. ЛАВРОВ

Лытэныгъэ зыфэсшырэ
Аслъан Кытэ ыкьор!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ятлонэрэу узэрэ-
гъэнэфэжыгъэм фэшI сыпфэгущыло. Адыгеим цы-
псэхэрэм яфедэ уфэлажъэзэ, уилофшIэн гъэхъагъэ-
хэр цыпIыгъэху, цыпIэ-псэху дэгъу, насып уил-
нэу сыпфэлъаго.

Адвокатхэм я Московскэ палатэ хэтэу,
Республикэу Ингушетием илгъылоу
Адыгеим цыпIэгъэ Мовладий ЧАНИЕВ

Михаил Шемякиныр Тхьаклуцынэ Аслъан кыфэгущылауагъ

Михаил Шемякиныр телефонкIа кызыдэгущыIэм
ятлонэрэу Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Инаглэ
зэрэлухъагъэм фэшI Тхьаклуцынэ Аслъан кыфэгущы-
лауагъ. Республикэм и Лышхъэу псауныгъэ пы-
тэ илэнэу, Адыгеим ихэхъоныгъэкIа гъэхъагъэхэр
ышIынху ар кыфэлъэлауагъ.

Шъугу кыдгъэкIыжын: илгъэу икIыгъэм, чъэ-
пыогъум, Михаил Шемякиныр Адыгеим къэклогъагъ
Адыгэ къэралыгъо университетыр кызызэлуахыгъэр
илгъэс 70-рэ зэрэхуэрэм ихэгъэунафыкIын епхыгъэу.
Джашыгъум Адыгеим и Лышхъэу Тхьаклуцынэ
Аслъан зэлышIэрэ сурэтшыр икабинет ригъэблэ-
гъэгъагъ ыкIа КъокIыпIэм цыпсэрэ цыф лэпкы-
хэм я Къэралыгъо музей икьутамэ ац илофшIагъэхэм
якбгъэлъэгъонэу шыкIуагъэм хэлэжъэгъагъ.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ипресс-кыулыкыу

ТХЬАКЛУЦЫНЭ Аслъан:

УпчIэу кыфагъэгущыгъэхэм джэуап-
хэр кыарытыжыкхэзэ Адыгэ Респуб-
ликэм и Лышхъэу кыыхыгъэщыгъ
аужырэ илгъэхэм инвесторхэм
Адыгеим сомэ миллиард 64-рэ кы-
зырэхалъхъагъэр, мыгъэ джыри сомэ
миллиард 90-рэ фэдиз кыхалъхъа-
нэу зэрэшыгуыгъэр, мэкъумэшышIэ-
хэм лэжыгъэу кыахыжырэмкIа гъэ
кэс рекордхэр республикэм зэригъэ-
уцурэр, промышленнэ предприятя-
кIэхэр шыIэхэ зэрэхуыгъэхэр, Iоф зы-
мышIэжыштыгъэхэр «зэрагъэпсэу-
жыгъэхэр», туризмэм игъэпсын ча-
нэу зэрэпылхэр ыкIа а лгъэныкъом-
кIа хэхъоныгъэшIухэр зэрашыгъэ-
хэр, объектыкIэу 146-рэ фэдиз зэра-

«Къуаджэхэм, къалэхэм, зэрэреспубликэу хэхъоныгъэ афэшIыгъэныр пащэхэм ялофшIэн бэкIа елытыгъ»

АР-м и Лышхъэу Тхьа-
клуцынэ Аслъан федераль-
нэ ыкIа чыпIэ къэбар жъу-
гъэм иамалхэм япащэхэм
тыгъуасэ пресс-конферен-
це къафитыгъ. Журналист-
хэр Тхьаклуцынэ Аслъан
ятлонэрэ пIалъэкIа Адыгеим
и Лышхъэу Инаглэ зэрэлу-
хъагъэм фэшI фэгущыла-
гъэх ыкIа упчIэхэр фагъэ-
загъэх.

гъэпсыгъахэр ыкIа нэмыкI гъэхъэгъа-
бэ зэрэщылэр.

— Анахъ чылэ цыкIум кыщегъэ-
жыагъэу къалэхэм анэсыжъэу ащы-
псэрэ цыфхэм ящыпIакIа нахъышIу
зэрэтыштыгъэм тыпыл. Тикъулыкыу-
шIэхэр цыфмэ адетэгъалэх, унэхэм
ягъэцкIэжыны, гъогухэм яшIын ыкIа
нэмыкI лгъэныкъуабэмкIа ахэм гъу-
сэгъу афэтэшIых, ыбгъукIа щытху
хуэрэм лгъыплэнхэр тыдэрэп, —
кыкIыгъэтхыгъ Тхьаклуцынэ Ас-
лъан.

Прокуратурэм и Мафэ хагъэунафыкIыгъ

Хабзэ зэрэхуыгъэу, щылэ мазэм и 12-р Урысые Федерацием
ипрокуратурэ илофышIэ и Мафэу хагъэунафыкIы. Сыд фэдэрэ
лгъэныкъокIа мэхъаншхо зилэ структурэ загъэпсыгъэр мы
мафэхэм илгъэс 290-рэ хуыгъэ. Мыщ фэгъэхыгъэ торжест-
веннэ зэхъагъэу АР-м икъэралыгъо филармоние тыгъуасэ цы-
кIуагъэм хэлэжыагъэх Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхьа-
клуцынэ Аслъан, федеральнэ инспектор шъхалэу Лылужъу
Адам, АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, АР-м и
Парламент и Тхьаматэу Федор Федорко, правэухъумэкIа
органхэм япащэхэр, прокуратурэм иветеранхэр, нэмыкIхэри.

Иофтхъабзэм пэублэ псалэ кы-
щишIыгъэ, зипрофессиональнэ мэфэкI
хэзыгъэунафыкIыр пстэуми игуапэу
Тхьаклуцынэ Аслъан кыфэгущылауагъ.

— Илгъэс 290-кIа узэкIэлэбжымы
зэхэцгъэ Урысыем ипрокуратурэ
непэ цыпIыгъэм мэхъаншхо зэрэ-
щыбтыгъэр нафэ, — кылуагъ рес-
публикэм инацэ. — Мы структурэм
сыдигъуи авторитетышхо илэу, къэ-
ралыгъом закон илгъыным, цыфхэм
яфитыныгъэхэр кыуэхумэгъэнхэм
лгъыплэгъэныр ипшъэрлыгъэ шъхалэ-
ху ыпэкIа лгъыкIотэагъ. АР-м ипроку-
ратурэ иуцун ыкIа ац хэхъоныгъэхэр
ышIынхэм зилахышIу хэзышIыгъэ-
гъэ ветеранхэм лгъэу тазэрэфэра-
зэр кыхэзгъэщымэ сшIоигъу. Мы
аужырэ илгъэхэм тикъэралыгъо зэ-
хъокIыныгъэшIухэр шэкIох, Адыгеи-
ри чанэу ахэм ахэлажэ. Псауныгъэр
кыуэхумэгъэным, гъэсэныгъэм, псэ-

упIэ-коммунальнэ хызмэтым, мэкъу-
мэщым, нэмыкI лгъэныкъохэм хэ-
хъоныгъэхэр ашIынхэм УФ-м ипащэ-
хэм аналэ тырагъэты. Ац кыхэкIы-
кIа коррупцием пэшIуеклогъэныр,
Инаглэу ыгъэфедэзэ законыр зы-
укъорэ пащэхэм пшъэдэкIыж ягъэ-
хыгъэныр, къэралыгъом ыкIа цыф-
хэм яфитыныгъэхэр кыуэхумэгъэн-
хэр прокуратурэм икыулыкыушIэхэм
япшъэрлыгъэ шъхалэу мыщ дэжыкI
кыщэуцу. Республикэм игъэцкIэ-
кIа, хэбзэгъэуцу ыкIа правэухъумэ-
кIа органхэр зэготху, зыкIыныгъэ
азыфагу илгъэу Iоф зэдашIэмэ, гумэ-
кIыгъохэр дэгъэзыжыгъэхэ, УФ-м
и Президент кытфигъэгущыгъэ пшъэ-
рылхэр зэкIа зэшIохыгъэ зэрэху-
ытхым сицыхъэ тель. АщкIа проку-
ратурэм илофышIэхэм бэкIа ташэ-
гугъы. Ныбджэгъу лъапхэр, джыри
зэ сыгу кызыдэгъу сышъуфэгущыло,

Правительствэм зэхъокIыныгъэ-
хэр фэхуытхэмэ зэрагъашIэ ашIо-
игъоу журналистхэм упчIэу ратыгъэм
джэуап кыарытыжыкхэ, Тхьаклуцы-
нэм кылуагъ кадрэ заулэ зэрэзблэ-
хуытхэр, ащкIа къэралыгъо кыулы-
кышIэм илэпIэсэныгъэ зыфэдэм бэ
зэрэтыгъэгъэщытхэр, гъэхъагъэу ышIы-
гъэхэр, цыфмэ ишIуагъэ зэраригъэ-
кIыгъэр ыкIа нэмыкI лгъэныкъуабэ
кызырэдильгъэгъэщытхэр.

— Адыгэ Республикэм и Премьер-
министрэрэ ац игуадзэрэ ялэнаглэмэ
къазэралунэщтхэр шъхъыхыгъэу
кэсIон слэкIышт, — кылуагъ Тхьа-
клуцынэм.

Оппозицием фэгъэхыгъэу упчIэ
зыратым, ац фэдэкIа уеджэн плгъэ-
кIынэу IоцIэ гъэнэфагъэ республи-
кэм зэрымилэр кыыхыгъэщыгъ.

Пресс-конференциер зэрэкIуа-
гъэм фэгъэхыгъэ игъэкIотыгъэ
тхыгъэ неущ кыдыкIышт гъэзе-
тым итышт.

ДЭРБЭ Тимур.

Сурэтхэр А. Гусевым тыри-
хыгъ.

псауныгъэ пытэ шъуиIэу, шъуигъэхъа-
гъэхэм къахымыгъэу ыпэкIа шъулыгъ-
кIотэнэу шъуфэсэло.

АР-м и Лышхъэу иунашъокIэ
прокуратурэм илофышIэху гъэхъэгъэ-
шIу зышIыгъэхэм афагъэшъошэгъэ
щытхуыцIэу «Адыгеим изаслуженнэ
юрист» зыфиIорэр ыкIа республикэм
инацэ ирээзныгъэ тхылхэр нэужым
Тхьаклуцынэ Аслъан аритыжыкхэ.

УФ-м и Генеральнэ Прокурор иуна-
шъокIа ведомственнэ бгъэхалъхъэхэр,
щытху ыкIа рээзныгъэ тхылхэр,
ахъшэ шIухъафтынхэр зыфагъэшъо-
шагъэхэм АР-м и Прокурор шъхалэу
Василий Пословскэр афэгущылауагъ
ыкIа къалэжыкхэ аритыжыкхэ.
Джаш фэдэу прокуратурэм зэхышIэгъэ
зэнэкъокыуху «Прокуратурэм иор-
ганхэм янахъ коллектив дэгъу» ыкIа
«Прокурор анахъ дэгъу» зыфиIохэрэм
теклоныгъэр къащыдэзыжыгъэхэм зэ-
хэхэм ащыфэгущылауагъэх, шIухъаф-
тынхэр афашIыгъэх. Мы структурэм
зышIыныгъэ гъогу езыпхыгъэ кIэлэ
ныбжыкIыным присягэр торжест-
веннэу аштагъ.

УФ-м и Прокурор шъхалэу иуна-
шъокIэ юбилейнэ медалэу «Проку-
ратурэр зызэхашагъэр илгъэс 290-рэ
хуыгъэ» зыфиIорэр зыфагъэшъоша-
гъэхэм ащыпхы АР-м и Лышхъэу
Тхьаклуцынэ Аслъан, федеральнэ
инспектор шъхалэу Лылужъу Адам,
АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл
Мурат, нэмыкIхэри.

Республикэм итворческэ коллек-
тивхэм ыкIа оредылохэм къатыгъэ
концертэм кызырэгъоигъэхэр ягуа-
пэу еплгъыгъэх.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММЭХЭР

Льытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

ОАО-у «Ростелекомы» ирегион къутамэу «Юг» зыфиорэм Иоф щызышлэхэрэм ацлэкIэ ыкIи сз сикъэкIэ Адыгэ Республикэм и Лышхъуэу узэрагъэнэфэжыгъэм фэиш сыпфэгъушIо!

Республикэм ури Лышхъуэныр узэрыгушхон плэкIыщт Иоф закъоу цытэп, Адыгеим ыкIи ащ цыпсэхуэрэм къарыклощтымкIи пшъэдэкIыжыгъышхо зыпылъ Иофэу ар цыт. Республикэм граж-дан обществэм хэхъоныгъэ щегъэшыгъэным уилахыгъышхо хэтишхъанэу, шъуиреспубликэ нахь дахэ хъуным пае социальнэ-экономикэ программэхуэ, проектхуэ зэкIэ ишъухъухъэхэрэр гъэ-хъагъэ хэлъэу пхырышчыгъэхуэ, псауныгъэ пытэ, ццIагъэ, хахъо уиIэнэу пфэсIо.

ОАО-у «Ростелеком» ирегион къутамэу «Юг» зыфиорэм ивице-президентэу, идиректорэу А.П. ШИПУЛИН

Льытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэу узэрагъэнэфэжыгъэм фэиш сыгу къыздэлэу сыпфэгъушIо. Псауныгъэ пытэ, цыIэкIэ-псэукIэ дэ-гъу, насып уиIэнэу, ти Адыгей гупсэ ищытхуэ азыгъэIощт гъэ-хъагъэхэр Иофэу епхыжыгъэрэ нэпчэ цыпшыгъэу сыпфэлъаIо.

Льытэныгъэ къыпфэзышIэу А.М. ХЪУАЖЪ

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэу

А. К. ТхъакIушынэм фэкIо

Льытэныгъэ зыфэтшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

Урысыем и Минфин 2010-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 3-м ышIыгъэ унашъоу N 552-р зытетым диштэу Урысыем и Минфин бюд-жет зэфыщытыкIэхэмкIэ и Департамент 2010-рэ илъэсым икIэуххэмкIэ регион финанс Иофхэр зэрагъэзекIуагъэм уасэ къы-ритыгъ ыкIи ащ макъэ къызэригъэIурэмкIэ, регион финанс Иофхэм ягъэзекIонкIэ Адыгэ Республикэм гъэхъэгъэххо ышIыгъ, апэрэ степенъ ащ къыфагъэзшъошагъ.

Бюджет зэфыщытыкIэхэмкIэ Департаментым идиректорэу Л. А. ЕРОШКИНА

ВETERAN КЪЭБАРХЭР

ИлъэсыкIэ наградэхэр

Шэны зэрэхъугъэу илъэс зэ-блэкIыгъом заомрэ дзэ къулы-къушIэхэмрэ яветеранхэм я Адыгэ республикэ комитет 2011-рэ илъэсым Иофэу ышIа-гъэм икIэуххэр офицерхэм я Унэу Мыекъуапэ дэтым щызэ-фахысыжыгъэх. Зал хъоо-пщам чIизэу чIэсыгъэх отстав-кэм щылэ офицерхэр, Хэгъэгъу ззошхом хэтыгъэхэм ыкIи зэо лъэхъаным тылым щылэжъа-гъэхэм ашышхэр, дзэм къыхэ-кIыжыгъэхэр, республикэ во-енкоматым ИофышIэхэр, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр, нэмыкIхэри. Кон-ференцием доклад къышчышIыгъ ыкIи ар зэришагъ заомрэ дзэ къулыкъушIэхэмрэ я Адыгэ рес-публикэ комитет итхъаматэу Л. С. Рудяк.

Конференцием щыхагъэунэ-фыкIыгъ Хэгъэгъу ззошхом хэ-лэжъагъэу, Адыгэ хэку военко-матым илъэсыбэрэ идзэ комис-сарыгъэу, полковникэу Е. Ф. Черновым ыныбж илъэс 90-рэ зэрэхъугъэр. Залым чIэсыгъэхэр юбилярым фэгъушIуагъэх, бэрэ Iэгъу фытеуагъэх. Комитетым ыцIэкIэ Щытхуэ тхылъым шIу-хъафтынрэ ахъшэ зыдэлъ кон-вертрэ игъусэхуэ фагъэзшъоша-гъэх. Еж отставникри къэгъу-щылагъ, гонэшхо зэрэщыхъугъэр къыриIотыкIыгъ.

Ащ ыуж ветеран нэбгырэ за-улэмэ нэпэплъ бгъэхэлъхъэхуэ дзэ тамыгъэ зэфэшхъафхэр аратыгъэх, щытхуэ тхылъхэри

афагъэзшъошагъэх.

Мыхэм афэшхъафэу ветеран нэбгыришмэ нахь наградэ лъапIэ афагъэзшъошагъ. Ахэр «Теклоны-гъэм» и Адыгэ республикэ фон-дэу Советскэ Союзым и Лыхъу-жъэу Андырхъое Хъусенэ ыцIэ зыхъырым ипашцэу, полковникэу Чыназыр Аслъан, пограничнэ къулыкъум иотставной полков-никэу Мыгу Заурбий ыкIи ве-теранхэм я Адыгэ республикэ совет СМИ-мкIэ иIэпыIэгъоу Шымыгъэхуэ Мурат. Тын лъа-плэу къафагъэзшъошагъэр марша-лэу Жуковым иорден. Ар Уры-сые Федерацием Обществэннэ наградэхэмкIэ илъэпкъ Комитет и Президиум 2011-рэ илъэсым мэлъылфэгъум и 12-м ышIыгъэ унашхом тегъэпсыкIыгъэ наград.

Тын лъапIэр къаритыгъ ыкIи къафэгъушIуагъ Урысые Федера-цием Обществэннэ наградэхэм-кIэ илъэпкъ Комитет икъутамэу Адыгэ Республикэм щылэм ипа-щэу, Мыекъопэ къэралыгъо тех-нологическэ университетым ипрофессорэу Азэщык Генна-дий. Джащ фэдэу дзэзещэ цIэ-рыIом иорден къызэрэтыгъэхэм къафэгъушIуагъэх генерал-май-орэу Александр Дорофеевыр, полковникэу Къоджэ Аслъан, УФ-м изаслуженнэ кIэлэгъа-джэу Быжъ Сыхъатбий, ветеран-хэм яреспубликэ совет итхъамат-эу, полковникэу Генрих Барта-шук, нэмыкIхэри.

**Ветеранхэм
я Адыгэ республикэ совет
ипресс-къулыкъу**

**Урысые Федерацием и
Правительствэ унашъоу
ышIыгъэм диштэу Те-
мыр Кавказ ыкIи
Къыблэ федеральнэ
шъолыгъхэм ахэхъэрэ
субъектхэм туристиче-
скэ кластер асагъэ-
псыщт. Дунэе шапхъэ-
хэм адиштэщт горно-
лыжнэ курортитфыр
2011 — 2020-рэ илъэс-
хэм къаклоцI ашIынхуэ
ары зэрагъэнэфагъэр.
БэмышIэу мы проек-
тым Ингушетиемрэ
Дагъыстан и Каспий-
скэ хы Iушъомрэ къы-
хэхъуагъэх.**

ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфиорэм идирек-торхэм я Совет итхъаматэу, се-наторэу Ахмед Билаловым зэри-лытэрэмкIэ, туристическэ кла-стерым зызэриушъомбгъугъэм мэхъанэшхо иI. Темыр Кавказым хэхъэрэ субъектхэм яэкономикэ хэхъоныгъэхэр ышIынхэмкIэ, ИофшIэплэ чIыпIакIэхэр къызэлу-хыгъэнхэмкIэ ащ амалышIухэр къетых. Туристическэ класте-рым ипроект агъэцэкIэнэу зыра-гъэжъагъэр илъэс нахь хъугъэп нахь мышIэм, инвестициеу ащ къыхалхъагъэр планэу агъэнэ-фагъэм пчъагъэкIэ шIокIыгъ. А.Билаловым зэриллытэрэмкIэ, тапэкIи Темыр Кавказым иэко-номикэ хэхъоныгъэхэр ышIын-хэм къэралыгъом ипашцэхэм ана-лэ тырагъэтыщт. Каспийскэ хы Iушъор туристическэ кластерым зэрэхагъэхъагъэм ишIуагъэкIэ цIыфхэм зэпыу имылэу илъэсым

Туристическэ кластерым зыушъомбгъугъ

къыкIоцI мыщ зысагъэпсэфын алъэкIыщт. Специалистхэм зэра-лытэрэмкIэ, Дагъыстан игъэмэ-фэ ыкIи КIымэфэ курортхэм къа-кIуалIэхэрэм япчъагъэ 2025-рэ илъэсым нэс нэбгырэ миллион заулэм нэсын ылъэкIыщт. Ингу-шетием шашIыщт горнолыжнэ курортми бэкIэ ушыгъугъынэу щыт. ЗэкIэмэ анахь шъхъалэр ИофшIэплэ чIыпIакIэхэр щылэхэ зэрэхъуштыр ары.

Шъугу къэдгъэкIыжыгън: УФ-м и Правительствоу ышIыгъэ унашъом диштэу Адыгэ Респуб-ликэм, Краснодар краим, Къэ-бэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Темыр Осетием, Дагъыстан, Ингушетием горно-лыжнэ курортхэр асагъэпсы-щтых. Ар гъэцэкIагъэ зэрэхъу-рэм лъыплъэщт ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфи-лорэр.

ТИЛЪЭПКЪЭГЪУХЭР

Иофыгъуабэ тиI

Къалэу Инегюль игупчэ шъып-къэм ит мэщытым ыбгъукIэ Ха-сэм иофисхуэ тIу щыт. Ахэм азыфагу метрэ 20 нахыбэ илъэп, ау ежъхэр лъэхъан зэфэшхъаф-хэм ашIыгъэ фэдэх. Зым «Те-мыр-Кавказ культурэ гупч» еIошъ тетхагъ, адрэм — «Чер-кес (адыгэ) культурэм игупч». Мы гупчитIуми зэхэтэу Иоф за-шIэщтыгъэр бэшIагъэл. Зызэра-гощыгъэр гъэшIэгъонэп, черкес лъэпкъ организациябэм ащ фэдэ гъогу джи къыхахырэр.

Унэу тызэрыхъагъэр инэп. Тырку ыкIи адыгэ быракъхэр щыпылбагъэх, Кавказым игео-графическэ картэ дэпкъым елу-лыгъ. «Налмэсымрэ» «Ислъа-мьемрэ» атырахыгъэ сурэтхэр, тхылъ мэкIайхэр, компьютерхэр щыолгъэгъух.

Мыщ тащылукIагъ хасэм ипа-щэу Мыштэ Осмэн, нахыжъ-хуэ Чемышъо Муса, Нэгъуцу Ибрахимэ, хэсэ Иофхэм чанэу ахэлажъэхуэ Чэпсынэ Фэрхъат, Хъарыхуэ Исмахылэ, Тыгъужъ Дыджан, нэмыкIхэми. Чэф макъэр ахэзэрэгъэIукIэу ныбжы-кIэхэр къызэрэгъуойгъэх.

Къызэхэхъагъэхэр Иофыгъо

зэфэшхъафхэм агъэгумэкIы-щтыгъэх, анахъуэ къыхагъэщы-гъэр къалэу Инегюль щылэ чер-кес общинэм итарихъ хэгъэгъу зэ-пхыныгъэ пыгъэхэр тапэкIэ зэрэди-шIыщтхэр ары. Яклалэхэр тикъэ-ралыгъо щеджэнхэ алъэкIыщт-мэ ны-тыхэр инэу егъэгумэкIых, ащ ехыллэгъэу упчIэхэри къа-гъэуцух: Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Краснодар краим яапшъэрэ еджапIэхэм сыдзуштэу шIэныгъэхэр ащызэбгъэгъоты-щтха? Къэбар тэрэз цIыфхэм алэкIэлъэп, ны-тыхэм яклалэхэр ащыгупсэфыщтхэмэ, яеджэни, ящылэкIи щынэгъончъэу щы-тыщтхэмэ ашIэ ашIоигъу.

— Мы Иофыгъохэм тамыгъэ-гумэкIын тлэкIырэп, — еIо Пэ-рэныкыо Фиридун. — Мары сз сикIали хэкужым щеджэ шIо-игъу. Къыхъащт илъэсым ежъы-ри сигъусэу тыкъэкIонышъ, еджапIэхэр къэтпльыхъащтых, студентхэм япсэукIэ зыфэдэр, зыщыкIэхэрэр эдгъэшIэщтых. Сэ сфэдэу нэмыкI ны-тыхэри мы Иофыгъом егъэгумэкIых, арышъ, шъыпкъагъэ тхэлъэу бгъуитIумкIи ащ тыкъэкIолIэн фае.

Гъогур зэфашIыгъагъ

Лэгъо-Нэкъэ къушъхъэм екIу-рэ гъогур щылэ мазэм и 15-м зэфашIыгъагъ. ЗыгъэпсэфакIо ежъэгъэ нэбгырэ пчъагъэмэ Адыгеим и ГИБДД икъулыкъу-шIэхэм къарагъэгъэзэжыгъ. Зэпсэури зыпкъ къыкIыгъэр къушъхъэхэм зэпымыоу къаше-сыгъэ осышхор ары. Ыпэрэ ма-рэхэм ащ дэкIоэгъэ машинэхэр

къемыхыжышъухуэ зэтыри-хъагъэх.

АР-м и ГИБДД и ГъэIорышIа-плэ ипресс-къулыкъу къызэрэ-щытIуагъэмкIэ, кIымэфэ щэ-рэхъхэр автомобилхэм акламы-гъэуцохуэ водителибэ къушъ-хъэ лъэныкъом кIуагъэ. Джащ фэдэу, Мыекъопэ районым ава-рие пчъагъэу мы мэфэ зэкIэлъы-

Краснодар краим щызэхэ-щэгъэ Адыгэ Хасэм итхъаматэу Сэхьутэ Аскэр а гумэкIыгъом зэ-репллырэр ариIуагъ:

— Тэ мурадэу тшIыгъэр гъэ-нэфагъэ: программэ гъэшIэгъон экономикэм, гъэсэныгъэм, куль-турэм, ныбжыкIэ Иофыгъохэм афэгъэхыгъэу зэхэдгъэуцощт. Джащыгъум шъори тэри нахь тызщыкIэхэрэр къэлъэгъоштых. Зыхэм адыгабзэр рызэрагъэ-шIэнэу тхылъхэр ящыкIагъэх, адрэхэр Урысыем игражданствэ къызэрэдэпхыщтым ыкIи ащ бизнес щызэрэзэхэпщэщтым егъэгумэкIых.

Тэ мары, джырэ уахътэм, чер-кес лъэпкъым итарихъ фэгъэ-хыгъэ тхылъ Тыркуем щылэ тилъэпкъэгъухэр реджэнхуэ тэ-гъэхъазыры. Ар зэлъашIэрэ шIэ-ныгъэлэжъэу тарихълэжъэу Хьот-къо Самир зытхыгъэр. Джи ар тыркубзэкIэ зэдэкIыжыгъэнэу ары къэнагъэр. Тхылъыр адыгэ лъэпкъым къырыкIуагъэр зышIэ зышIоигъо псэумэ ашIогъэшIэ-гъонынэу къысшIошIы. Джи-нэс ащ фэдэ тхылъ, ихэкужэ имысхэм афэгъэхыгъэу, къы-дэкIыгъэп.

НЫБЭ Анзор.

Шъачэ — Стамбул — Бур-са — Инегюль — Шъачэ.

КIохэм къышыхъугъэр зыпкъ къыкIыгъэр гъогу цIэнлъагъом тетыгъэ водительхэм гулыгъэ ыкIи сакъыныгъэ къызэрэзыха-мыгъэфагъэр ары.

АвариешхуитIоу Мыекъо-пэ районым шагъэунэфыгъэм нэбгыритIумэ шъобжхэр ха-хыгъэх, цIыф ахэкIодагъэл. Арышъ, гъогурыкIоныр щынэ-гъончъэнымкIэ гъэIорышIаплэм джыри зэ шъугу къегъэкIыжы-кIымэфэ гъогум нахь шъушы-сакъынэу, псынIэу шъуземы-кIонэу.

IЭШЫНЭ Сусан.

РЕСПУБЛИКЭ ПРОГРАММЭХЭР

Ар зэрагьэфедэшт шы-
клар ыкн блэкыгъэ
илээсым программэм игъэцэ-
клэжын ехыллагъэу эшлуа-
хын алэкыгъэхэр эдгъашлэ
тшюигъоу джырэблагъэ гушы-
лэгъу тыфэхъугъ Адыгэ Рес-
публикэм псэолъэшлынымклэ,
транспортнымклэ, гъогу ыкн
унэ-коммунальнэ хызмэт-
хэмклэ и Министерствэ псэо-
лъэшлынымклэ иотдел ипашэу
Хьуранэ Мыхьамодэ.

Ащ кызырэтфютагъэмклэ,
кызытынэкыгъэ илээсым
программэм унэгъо 60 хэлэ-

Адыгэ Республикэм 2012-рэ илээсым-
клэ ыкн кыкылэжыкылоштхэ 2013 —
2014-рэ илээсхэмклэ иреспубликэ бюд-
жет ехыллэгъэ Законэу блэкыгъэ илээ-
сым иикыгъохэм адэжь Парламентым
ыштагъэм кызырэгъэлагъорэмклэ, рес-
публикэм иминистерствэхэр, икомитет-
хэр, икьэралыгъо казеннэ учрежде-
ниехэр плэлэ чыжъэ зилэ республикэ
программэ зэфэшхьафхэм ягъэцклэ-
жын хэлажъэх ыкн ащ пае бюджет
мылкъу афатлупшы. Зэклэмклэ ащ фэдэ
республикэ программэхэу агъэнэфагъэ-
хэр 33-рэ мэхъух. Мы илээсым ахэм
ягъэцклэжын пстэумклэ сомэ миллион

499-рэ мин 539,6-рэ пэлуагъэхьанэу рес-
публикэ бюджетым кышыдалытагъ.
Ахэм зыклэ ащыц псэолъэшлынымклэ,
транспортнымклэ, гъогу ыкн унэ-комму-
нальнэ хызмэтымклэ Министерствэм
ыгъэцклэжырэ программэу «Унэгъо
ныбжыкылэхэм зычлэсыштхэ унэхэр
Адыгэ Республикэм щягъэгъотыгъэн-
хэр» зыфилоу 2011 — 2015-рэ илээс-
хэм ателытагъэр. 2012-рэ илээсым те-
лытэгъэ республикэ бюджетым зери-
гъэнафэрэмклэ, программэм игъэцэ-
клэжын республикэ бюджетым кы-
хэклырэ ахъцэу сомэ миллиони 10 пэ-
луагъэхьащт.

ухыжыгъэным ахъцэр пэлуб-
гъэхьанэу бгъэнэфагъэмэ, шлэ-
гъэхэу шылэм ухъазырыныгъэу
илэр зыфэдизыр тхылъхэмклэ
кьэуушыхьатын, е квартирэ
кьэпщэфыштгъу ипхъухьагъэмэ,
кьэралыгъом кыуитышт ахъ-
цэм хэбгъэхьожьыштгъэр зэрэ-
уилэр кьэзыгъэлэгъорэ банк
тхылъыр, е банкым чыфэ
кыуитыштгъу укызырэгъэгъу-
гъагъэр кьэзыушыхьатырэ
тхылъыр япхыллэнхэ фае.

— Тызытегушылэрэ про-
граммэм ехыллэгъэ конкурс
федеральнэ гупчэм зэрэзхи-
щэрэм ехыллэгъэ мэкъэгъэлу
мы мафэм кытлэгъэла-
сыгъ, — лъегъэкъуатэ икьэлэ-
тэн Мыхьамодэ. — Ащ тыхэ-
лэжъэнэу ищыкыгъэ тхылъхэр
тэгъэхъазырых. Тызэрэгъэгъэ-
рэмклэ, мы илээсым унэгъо
70-рэ лэпэ-цыпэ программэм
хэлэжъэшт. Гъэрэкло зэклэмклэ
муниципальнэ образование 13
хэлэжъэгъагъ. Ащ тетэу зыклэ-
хъугъэр муниципальнэ образо-
ваниехэм янахыбэмэ програм-
мэм ехыллэгъэ фытыныгъэ-
хэр муниципальнэ псэулэхэм
аратыжыгъэхьащ ары. Ащ
ишлуагъэклэ унэгъо зыхыбл на-
хыбэ программэм зыщыхэ-
мылажъэштгъэ районхэм
джы ащыхэлажъэхэрэр нахы-
бэ хъугъэ. Шыпкъэ, муни-
ципальнэ псэулэхэм яамалхэр
кьэсымылэжъэ зыфэдэхэр
ошлэ. Чыплэ бюджетым мылкъу
кышыдалытэгъошлоу зэ-
рэщымытым имызакъоу, про-
граммэм хэуцогъэным шапхъэу
пылхэмэ хэшылк тэрэ афы-
уилэн, тхылъхэр тэрэзэу бгъэ-
хъазырышгъунхэ фае. Ащ пае
семинархэр зэхэтэщхэ, кьэ-
тэгъэблагъэх, ашлэн фаехэр
къафэтэлуатэх. Шыпкъэ, а зэ-
пстэур джырэклэ кызырэгъэгъоу
щытэп, ау мэкклэ-маклэу зэкклэ-
ри алэ кьырагъэхьанхэм ыкн
унэгъо ныбжыкылэхэу програм-
мэм хэлажъэхэрэр, зычлэсышт-
хэр зэзыгъэгъотыхэрэр нахы-
бэ хъунхэм тыщэгъугъы. Ащ пае
илээс кьэс бюджетхэм аща-
гъэнэфэрэ ахъцэри нахыбэ
шылгъэн фаеу хъушт. Бэклэ ащ
елытыгъ федеральнэ гупчэм
лэпылэгъоу кытыштыр.

Щысэ папклэу кьэбгъэлэ-
гъон хъумэ, зы сабий зилэ унэ-
гъо ныбжыкылэу Мыекъуапэ
щыпсэурэм социальнэ лэпылэ-
гъоу кьэралыгъом кьыриты-
штыр сомэ мин шьитф фэдиз.
Ар мыахъщэхомы, ипотека
шыклар бгъэфедэштмэ, апэрэ
ахъцэ тыгъо лахъэу бгъэфедэн

Унэгъо ныбжыкылэхэм

жъагъ, унэ амалэу ялэхэр на-
хышлу ашлынхэ алэкыгъэ.
Ахэм ащышхэу унэгъуи 10-м
кьэралыгъом аритыгъэ соци-
альнэ лэпылэгъумклэ ипотека
чыфэу аштэгъагъэхэр агъэгъу-
жынынхэ алэкыгъэ.

— Урысые Федерацием
щызэхэщэгъэ Федеральнэ про-
граммэу «Псэулэ» зыфило-
рэм илэ программэ гуадзэхэм
зыклэ ащыц унэгъо ныбжы-
кылэхэм зычлэсыштхэ унэхэр
ягъэгъотыгъэным ехылла-
гъэр, — кытфелуатэ Мыхьа-
модэ. — Адыгеир 2006-рэ
илээсым кышыблагъэу ащ
хэлажъэ. 2006 — 2010-рэ
илээсхэм ателытэгъагъэр
загъэцклэжыхэ уж 2011 —
2015-рэ илээсхэм ателыта-
гъэмклэ программэр лъагъэкло-
тагъ. Программэр федеральнэу
зэрэгъэпсыгъэм еллытыгъэу,
ащ игъэцклэжын мылкъуклэ
зэдыхэлажъэх федеральнэ гуп-
чэр, УФ-м исубъектхэр ыкн
муниципальнэ образованиехэр.
Гъэрэкло республикэ бюд-
жетым сомэ миллиони 10 кы-
шыдалытэгъагъ, республикэм
имуниципальнэ образованиехэм
ябюджетхэм зэклэмклэ сомэ
миллион 13 ащагъэнэфэгъагъ.
Республикэм программэм
игъэцклэжын пае зэклэмклэ
бюджет мылкъоу шагъэнэфа-
гъэм ипроцент 45-рэ феде-
ральнэ гупчэм кытлупшынуэ
ащ шапхъэу пылхэм агъэна-
фэти, федеральнэ гупчэм сомэ
миллиони 8 кытфитлупшы-
гъагъ.

Программэм шапхъэу пыл-
хэм нафэ кызырашырэмклэ,
ащ хэлэжъэрэ унэгъо ныбжы-
кылэхэм социальнэ лэпылэгъоу
кьэралыгъом кьаритырэмклэ
унэ кьэпщэфын е пшын плэ-
кыштэп. Арышъ, ар нахы-

бэмклэ зытелытагъэхэр амал
тэклу зилэхэу кьэралыгъом
кьаритырэ ахъцэм унэ кьэ-
щэфыгъэным пае шыкларэр
ежъ хигъэхъожьыз, квартирэ
кьэзыщэфын, е ригъэжъэгъэ
унэр зыухыжын зылэкышт-
хэр, е кьэралыгъом кьариты-
рэ ахъцэр апэрэ лахъ тыгъоу
ышлэз, ипотека шыкклэм те-
тэу зычлэсыштгъэр кьэзыщэфын
зылэкыштхэр ары нылэп.
Шапхъэхэм кызырагъэлагъо-
рэмклэ, программэм хэуцохэ-
рэ зэшхъэгъусэхэр зы псэу-
плэм щызэдэштхэгъэнхэ фае,
аныбжъ илээс 35-м шлокы

хъуштэп ыкн социальнэ лэпы-
лэгъоу аратырэ зыщыдэтхэ-
гъэхэ чыплэм унэм изы квад-
ратнэ метрэ уасэу щырилэм
ипроцент 40-м шлокырэп.
Гушылэм пае, кьалэу Мые-
къуапэ унэ квадратнэ метрэм
уасэу щырилэр сомэ 21450-мэ,
Шэуджэн районым сомэ мини
7,5-м шышломыкылымэ, гуры-
логъуаеп Мыекъуапэ щыпсэу-
рэм ахъцэ лэпылэгъоу раты-
штыр зэрэнахыбэр. Социаль-
нэ лэпылэгъумклэ ахъцэр ащ
тегъэпсыкыгъэу кьараты нахъ
мышлэми, цыфым унэр зы-
щыфэе псэуплэм щыщэфын
фит, ашклэ лэзбгъу радзырэп.
Мыекъуапэ дэтхэгъэ унэгъо
ныбжыкылэм ахъцэу ратыгъэр
ыгъэфедэзэ зыщыфэе къуа-
джэм, къутырым, нэмык псэу-
плэм унэ щыщэфын фит. Джащ
фэдэу унэ ышлынэу ригъэжъэ-
гъагъэмэ, ахъцэу ратырэр ащ
иухыжын пэлуигъэхьан ылэ-
кышт. Ау ащи зы шапхъэ
пылб. Мэзигъу палъэм шло-
мыклэу унэр ытынышъ, члэ-
хъажын фае.

Программэм ухэуцоныр апэ-
рэмклэ кызырэгъэгъыштыр

фэдэу псынлагъоп. Ыпшгъэклэ
кышытлогъагъ шыклэ амал
тэклу зилэхэм программэр
ателытагъэу зэрэщытыр. Ащ
кыкыларэр узычлэсышт квар-

**Шапхъэхэм кызырагъэлагъорэмклэ, програм-
мэм хэуцохэрэ зэшхъэгъусэхэр зы псэуплэм
щызэдэштхэгъэнхэ фае, аныбжъ илээс 35-м
шлокы хъуштэп ыкн социальнэ лэпылэгъоу
аратырэ зыщыдэтхэгъэхэ чыплэм унэм изы
квадратнэ метрэ уасэу щырилэм ипроцент 40-м
шлокырэп. Гушылэм пае, кьалэу Мыекъуапэ
унэ квадратнэ метрэм уасэу щырилэр сомэ
21450-мэ, Шэуджэн районым сомэ мини 7,5-м
шышломыкылымэ, гурылогъуаеп Мыекъуапэ щы-
псэурэм ахъцэ лэпылэгъоу ратыштыр зэрэна-
хыбэр. Социальнэ лэпылэгъумклэ ахъцэр ащ
тегъэпсыкыгъэу кьараты нахъ мышлэми, цы-
фым унэр зыщыфэе псэуплэм щыщэфын фит,
ашклэ лэзбгъу радзырэп. Мыекъуапэ дэтхэгъэ
унэгъо ныбжыкылэм ахъцэу ратыгъэр ыгъэ-
федэзэ зыщыфэе къуаджэм, къутырым, нэмык
псэуплэм унэ щыщэфын фит.**

тирэ кьэпщэфыштмэ е унэ
пшыштмэ ащ уасэу илэм шы-
цэу имыкьурэр кызырэгъэгъо-
гъотыштыр тхылъхэмклэ кьэу-
ушыхьатын зэрэфаер ары.
Гушылэм пае, унэ ныкьошыр

плэкышт ыкн хэклыпэшлоу
щыт. Арышъ, лэф зышлэрэ уна-
гъоу хэклыпэ горэ зилэхэр про-
граммэм хэуцохэмэ клэмы-
гъожьыштхэу кытшлошлы.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

**Программэр федеральнэу зэрэгъэпсыгъэм
еллытыгъэу, ащ игъэцклэжын мылкъуклэ зэ-
дыхэлажъэх федеральнэ гупчэр, УФ-м исубъ-
ектхэр ыкн муниципальнэ образованиехэр.
Гъэрэкло республикэ бюджетым сомэ миллиони
10 кышыдалытэгъагъ, республикэм имуни-
ципальнэ образованиехэм ябюджетхэм зэклэмклэ
сомэ миллион 13 ащагъэнэфэгъагъ. Респу-
бликэм программэм игъэцклэжын пае зэклэмклэ
бюджет мылкъоу шагъэнэфагъэм ипроцент
45-рэ федеральнэ гупчэм кытлупшынуэ ащ
шапхъэу пылхэм агъэнафэти, федеральнэ гуп-
чэм сомэ миллиони 8 кытфитлупшыгъагъ.**

Тыкыыхагъэщыгъ

Ущэлэфэ уздэпсэурэ, Іоф зы-дэшлэрэ, уигъунэгъу цыфхэм орыкІи ежъхэмкІи мэхъанэшхо яІ. Сыд фэдэ лъэпкыи ишэн-зе-кІуакІэхэр хъэтэпэмыхэ умышыхуэ, нэмыкІ лъэпкъ кызырэхэкІыгъэм фэшІ умыгъэпыутымэ, узэгурылошт. Ар советскэ лъэхъаным псэугъэхэм зэкІэми тэшІ. Ау кыткІэхуэхэрэ ныбжыкІэхэм ар къагурылоным пае тэри ахэм икыоу Іоф адэт-шэн фае.

БэмышІэу ныбжыкІэхэр зыхэлэжыгъэ республикэ фести-валь шылагъ. Ащ икІэшакІохэм ыкІи зыкышщыгъэлэгъуагъэхэм пшъэрылэу ялагъэр лъэпкъ зэфэшхьафхэр Адыгэ Респуб-ликэм щыпсэухэрэм якультурэ ибайныгъэ къаухымэныр, хагъэ-хъоныр ыкІи лъагъэкІотэныр ары. Къэгъэлэгъонхэм гурыт ыкІи пэублэ профессиональнэ шІэныгъэхэр ззыгъэгъотыхэрэ студентхэмрэ кІэлэджакІохэмрэ ахэлэжыгъэх ыкІи яплыгъэх. Лъэпкъ пэпчэ ишэн-хэбзэ анахьшыхуэр сценэм кышшагъэ-лэгъуагъэх, ныбжыкІэхэр нахь зэпблагъэ хуэгъэх, лъэпкъ куль-турэ зэфэшхьафхэм еплъыкІэу фыргІэм зызэблхыгъу.

«Тызэрзэфэмидыр — тибай-ныгъ, тызэрзэгъусэр — ти-лъэшыгъ» — джары фестива-лым зэреджэгъагъэхэр.

ЕджапІэ пэпчэ командэу зехишагъэм зэрилэкІэу Адыгеим щыпсэурэ лъэпкъхэм уасэ зэ-рафашІырэр, зэрадырагъаштэ-

рэр, зэрзэдэлужьхэрэр къашъо-хэмкІэ, орэдхэмкІэ, джэгукІэ зэ-фэшхьафхэмкІэ кыгъэлэгъуагъ. Джащ фэдэу Іэдэбныгъэу ахэлъыр, яжэрыло-народнэ твор-чествэ зыфэдэр, яшхынхэр, ящыгъынхэр фестивалым кы-шагъэлэгъуагъэх.

Командэ пэпчэ лъэпкъхэм ащыщ горэм икультурэ кызы-Іуихышщыгъ. ГушыІэм пае, адыгэ лъэпкымырэ урыс лъэпкымырэ нахьыбэу Адыгеим зэрисхэр кыдалгыти, ахэр къэзыгъэлэгъ-гъорэ купхэм фестивалыр кы-зэІуахыгъ. Ахэр искусствэхэм яколледжэу Хь. Андырхъуаеи ыцІэ зыхьырэмырэ Адыгэ кІэлэ-егъэджэ колледжымырэ яеджакІо-хэр арыгъэх.

Я 3-рэ республикэ профес-сиональнэ лицееу сз Іоф зыщыс-шІэрэм украинскэ лъэпкыыр кыгъэлэгъонэу кытефэгъагъ. Тикомандэ чанэу зэнэкъокъу пстэуми ахэлэжыгъ. Апэрэ ма-фэр лъэпкъ шхыныгъохэм яшІын фэгъэхьыгъэгъэ ермэлыкымкІэ кызыІуахыгъагъ. Командэ пэпчэ лъэпкъ шхыныгъуишым кышчы-мыкІэу кыгъэхъазырын фэягъэ. Тэ тиеджакІохэу мастерэу Свет-лана Зинченкэм ыгъасэхэрэм ер-мэлыкым украинскэ шхын зэ-фэшхьаф 20 кырахыллэгъагъ. Ахэр С. Гришиным, И. Ешэм, И. Клычевым, А. Лосич, Н. За-руднаям, М. Артеменкэм, нэмыкІ-хэми къагъэхъазырыгъэх. Ныб-жыкІэхэр пшъэрыхъакоу, конди-терэу еджэх, ахэм яланэ нэмыкІ-

хэм анахь байгъ ыкІи анахь кІэ-рэкІагъ.

Ермэлыкым адыгэ, урыс, урым, къэндзал, нэмыкІ лъэпкъ-хэми яшхын зэфэшхьафхэр кышагъэлэгъуагъэх. Лъэпкъ къашъохэм, орэдхэм чэзыур за-нэсыми, тикІалэхэр кызыкІэ-кІуагъэхэп. Украинскэ шыгъын зэфэшхьафхэр ащыгъэхуэ ахэр сценэм кытехъэщыгъэх, яплы-хэрэм Украинэм шыІэхэу къа-шІошІышщыгъ. Лъэпкъ зекІуа-кІэхэр, хабзэхэр, зэфышчыткІэ-хэр зыфэдэхэр къарагъэлэгъу-гъэх, бэрэ Іэгу къафытеуагъэх.

НыбжыкІэхэр фестива-лым фэзыгъэхъазырыгъэхэр А. Журавлевар, Е. Оркыжъэ-кьор, А. Брагъунэр арых. Фес-тивалым чанэу хэлэжыгъэх ма-

стерэу Н. Цыганковам ыгъэсэ-рэ еджакІохэу Д. Калашнико-выр, В. Поповыр, С. Зеленскэр, И. Моргуновыр, М. Тиценкэр, В. Цайхнер.

Группэу «И-13-м» шеджэхэ-рэ А. Подлеснаяр, О. Юр, Ю. Си-манцевар мастерэу А. Молча-новам кыгъэхъазырыгъагъэх. В. Князевымрэ В. Цайхнеррэ программэр зэрашагъэ.

Лъэпкъ культурэм укыпкы-рыкІыгъэ узэрэзэкъотын плъэкІы-штыр, творчествэр зикІэсэ цыф-хэр лъэпкъ зэфэшхьафхэм да-хэу зэрафышчытхэр ныбжыкІэ фестивалым кышчылэгъуагъ. Ащ хэлэжыгъэ командэхэм ахъ-тыгъэх Мыекъопэ къэралыгъо гуманитарнэ-техническэ колле-джым (урым лъэпкыыр), поли-

техническэ колледжым (ермэл лъэпкыыр), Мыекъопэ медицин-скэ колледжым (къэндзал лъэп-кыыр), я 7-рэ профессиональнэ лицейм (чэчэн лъэпкыыр къагъэ-лэгъуагъ) яеджакІохэр. Фести-валым анахь дэгъоу зыкышщы-зыгъэлэгъуагъэу хагъэунэфы-кІыгъэхэр В. Василиади ыкІи С. Проценкэр зипэщэхэ колле-джымырэ лицеймырэ. Тилицей ча-нэу фестивалым зэрэхэлэжъа-гъэм пае апэрэ степень зилэ Шытхуэ тхылъ кыфагъэшъо-шагъ. Зыкъэзыгъэлэгъоэгъэ еджакІохэмрэ ахэр зыгъэхъазы-рыгъэхэмрэ шІухъафтынхэр къа-ратыгъэх.

ВЭРЭКЪО Светлан.

Республикэ профессиональ-нэ лицейм икІэлэгъадж.

ТИЧЫПАЦІЭХЭР СЫДА ЗЫКЫЗЭБЛАХЪУХЭРЭР?

Хы ШыуцІэ Іушъом зышчызы-гъэпсэфынэу ыкІи зышчызы-плъыхъанэу къэкІорэ цыфхэм псынкІэу чІыпІацІэу алэгъухэ-рэм анаІэ тырадзэ. ПсэупІэхэм, псыхъохэм, къушъхъэхэм, къу-шъхъэтххэм ацІэхэр ашІогъэ-шІэгъоных, ау къэлогъошІухэп.

Хэта ахэр къэзыгушшысыгъэ-хэр, сыда къарыкІыхэрэр? Тхылъ-хэм, экскурсоводхэм къаІохэ-рэм, краеведением пылъ цыфхэм къатхыхэрэм джэуапхэр къахэ-пхышъуштыгъ. Сэри зы илъэси-пшІэп ахэм сызэрапылгыр, ау цІэхэм къарыкІыхэрэр зэрэзты-ралукІырэр умыгъэшІэгъон плъэ-кІырэп. Персыбзэм кышщегъэ-жыагъэу италяныбзэм щыкІэ-кІыжыэу чІыпІацІэхэр къахы-гъэхэу зыІохэрэм уарехьылІэ.

Тшгэн къалэу Геленджик ыцІэ. Ар щымыІэ тюркыбзэм кыыхэ-кІыгъэу аІозэ, бэмэ зэрадзэкІы-жы. Бзэ куп шыІэр тюрк лъэп-кыбзэ купкІэ еджэхэу, ащ СССР-м щыпсэуштыгъэ лъэпкъ-хэу узбекхэм, таджикхэм, казах-хэм, якутхэм, чувашхэм, При-днестровьем щыпсэурэ гагауз лъэпкъхэм, азербайджанхэм, нэ-мыкІхэми абзэхэр хэхъэхэ нахь, шхъафэу тюркыбзэ гъэнэфа-гъэу дунаим тетэп. Джащ фэдэу Иран, Афганистан, Монголием, Китаим, Болгарием, Румынием, Албанием, нэмыкІ хэгъэгухэм арыс лъэпкъхэм ащышхэм абзэ-хэри тюркскэ купым хэхъэх, ау къалэу Геленджик ыцІэ кыкІы-рэр ахэм ащыщ горэми благъэу екІуалІэрэп. Ащ емылгытыгъэу тарихълэжъ ыкІи краеведыб-мэ цІэу «Геленджикыр» тюркы-бзэм кыыхэкІыгъэу, яцыхъэ те-лъэу, къало. ЗымышІэхэрэм ар ашІошъ хъун ылъэкІышты, зэрэ-хъурэмкІэ — агъапцІэх, цІэр кыызхэкІыгъэр ыкІи кызырэр-хуэгъэр ежъхэми ашІэрэп.

ШыІэх автор зэфэшхьафхэр

Геленджик ыцІэ хэта зыусыгъэр?

«Геленджикыр» тырку гушыІэу, ащ «Белая невеста» къекІэу зы-Іохэрэр. Кубановедением фэгъэ-хыгъэ тхылъ зытхыгъэ горэми урым гушыІэу «Гелена» (Елена) зыфилорэмрэ черкес (адыгэ) гу-шыІэу «джикымрэ» ар къаты-гъэу еІо. Арэуштыгъэ плоними лъа-псэ иІэп. Урымыбзэми адыга-бзэми «джик» гушыІэр къаха-фэрэп.

Адыгабзэр сз синьидэльфыбз.

Гурыт еджапІэм ар шызэгъэ-шІагъ, гушыІэ-хэм ямэхъанэ кызызэхэсфынэу сэшІэ.

Хы ШыуцІэ Іушъом узшыІукІэ-рэ псыхъохэм, къушъхъэхэм, псэупІэхэм ацІэ-хэр зыусыгъэхэр

ащ щыпсэуштыгъэхэ чІыпІэрыс-хэу адыгэхэр ары. Ахэр я 18-рэ лІэшІэгъум кышщегъэжыагъэу хылушъо чІыгъухэм ащыпсэужь-хэрэп — рагъэкІыгъагъэх, ау чІыпІацІэу аусыгагъэхэр кы-зэтенагъэх. Геленджик ыцІи къэ-зыугупшысыгъагъэхэр адыгэхэр ары, джы къалэм ыцІагъэр зэб-лэхуэгъэу къаломи. Я 18-рэ лІэ-шІэгъум илъэс зауІэрэ адыгэхэм ахэсыпагъэу, урыс-черкес (адыгэ) гушыІалэу зэхэзыгъэуцуагъэу, адыгабзэмкІэ грамматикэ кІэкі зытхыгъэу ыкІи тилъэпкъ зыфэ-дэр дэгъоу зышІэщыгъэ кав-казоведэу Леонтий Яковлевич Люлье итхылъхэм зафэдгъэ-зэн. Ахэм кызырашиІорэмкІэ, а чІыпІэм щыпсэуштыгъэ на-

тыхъое цыфхэр Новороссийскэ хыблыгум «КутлешхокІэ», Ге-ленджик хыблыгум — «Кут-лезийкІэ» яджэщтыгъэх. Адыга-бзэкІэ а гушыІэхэр кызырэрэ-пшІоштыр — Хыльэшху, Хыльэ-жыый («Большая бухта», «Ма-ленькая бухта»).

Сыда адэ зызыпхыхэрэр хы-блыгум адыгабзэкІэ ыцІэрэ къа-лэу Геленджикрэ? Къалэм шы-Іагъэхэу ыкІи къэзытхыхъэгъэ кавказоведхэу Дюбуа де Мон-перэ (1789 — 1850-рэ иль.) ыкІи П. С. Уваровам (1840 — 1924-рэ иль.) кызыратхырэмкІэ, джырэ уахътэм Геленджик зытет чІы-пІэм адыгэ къуаджэу «Кутлице» щыпсэуштыгъ, ар 1831-рэ ильэ-сым урысыдзэхэр хыблыгум

кызышчытхысыкІыхэм агъэсты-гъагъ. А къуаджэм фэгъэхьыгъэу къэбар кавказоведэу Тэбу де Ма-ррини 1821-рэ ильэсым къалэу Брюссель (Бельгием) кышщиди-гъэкІыгъэ тхылъэу «Путешествие по Черкесии» зыфилорэм кы-хэфэ. Авторыр Урыс къэралы-гъом иэкспедицие ипашъэ тичІы-пІэхэм защыІагъэр 1818-рэ ильэ-сыр ары, къэралыгъом пшъэры-лэу кыфигъэуцугъэр ыгъэца-кІэщтыгъ. Ащыгъум къалэу Ге-ленджик «агъэсынкІэ» джыри илъэс 13 шылагъ.

Тыди шыхабз чІыпІацІэхэм аныбжэ ахэр апэрэу тхыгъэхэм кызышахэфагъэхэм къащегъэ-жыагъэу къапчыныхэу. Ау къалэр шыІэу залытагъэр урысыдзэхэр хы нэпкыым кызышчытхысыкІы-гъэгъэхэ ильэсыр ары (1831-рэ иль.). Джащыгъум апэу къалэм «Еленчик» ралоштыгъ, а цІэр къалэм пэблагъэу 1837-рэ ильэ-сым дзэ къулыкъу зыхышщыгъэ Н. И. Симановскэм (1811 — 1877 иль.) кытхыжыгъэхэми ахэт. «Кутлезий» — «Кутле-ци» — «Кутлице» — джащ фэ-дэу зетелукІыгъэхэу автор зэфэ-шхьафхэр Хыльэжыые еджэ-щтыгъэх. Ар, бзэу амышІэрэр зэ-рээзыхырэм фэдэу е макъэхэр ежъхэмкІэ нахь къэлогъошІоу зэ-рэхъунэу, зэрээзблагъэуцукІы-гъэхэм кызыратыгъэр гъэнэфа-гъэ. Джащ фэдэу гъэнэфагъэ псэупІэхэм ацІэхэр псыхъохэу, хыхэу, хыблыгъухэу зыпблагъэ-хэм ацІэхэм атехыгъэхэу зэра-усышщыгъэхэри. ГушыІэхэу ыкІи цІэхэу Шъачэ, ТІуапсэ, Пшъадэ, Волжск, Каспийск зыфилорэм ахэр зыдэщыІэ чІыпІэхэр арыба къарыкІырэр? Арышъ, «Гелен-джики» зэрээзрадзэкІыжыгъэу «Белая невеста» хъун ылъэкІы-штыгъ.

ЛЪЭУСТЭН Борис,

къ. Геленджик.

ЗИГУГЪУ къэсшымыэ сшюигъор псэокло-лэ-жыаклоу, Іэдэбышхо хэлъу, еджэгъэ-гъэсагъу, акъылы-шоу, губзыгъу, ны-тыхэм, Іа-хьлхэм, цыфхэм ашолыклэу, дахэу дунаим тетэгъу, непэ кытхэмытыжъу Кушъу Ларис Шъалихъ ыпхур ары. Ларисэ исэнэхаткІэ кІэлэгъэджагъ, хэшлыкышхуи ащ фырилагъ. ЦыфхэмкІэ хьалэлыгъ. Зыщы-клагъэм ІэпыІэгъу фэхъугъ. Ны-тыхэмкІэ дэгъугъ. Щэлэфхэ-кІэ агу хэкІын ылуагъап ыкли ышлагъап. Жы зэхъухэм, дахэу ылыгъыжыгъу, ядунай зауым, дахэу ыгъэтлыбыжыгъу.

Кушъу Ларисэ 1942-рэ ильэ-сым жъоныгъуакІэм и 3-м къуаджэу Очэпшые кышы-хъугъ. Кушъу Шъалихъэрэ Нашхъомрэ яунэгъо зэдэу-жъ-зэгурыложъу, лэжъкІо-псэуа-клоу шытыгъэм кыхъухагъ. Сыдигъуи хъун-шыныр яхъ-игъ. Кушъу зэхъыгъусэхэм былым пашгъэхэр, щагубзыу-хэр, бжэхэр ахуштыгъэх. Мы унагъор сэ сшІэщтыгъ, саха-хъуи кыхъэкІыгъ. Узэрихъа-гъэм тетэу Шъалихъ ягуашъ шъоур лэгъэ куум кыыригъа-хъоштыгъ, хьалыгъу кыыкли-гъэгъуштыгъ, джэмышх кы-гуилъхъажыти, «шхэ, си-пшъашъ», ылоштыгъ. Тхъэм джэнэт кырет.

Кушъу Шъалихъэ нахъ къэ-сшІэжыи. Ар таджъ кыакло-штыгъэ. Лы псыгъо ишыгъу, нэгүфэу, шхыпцІ макІэр ылу-пэу — джары ар сэ кызэрэс-шІэжырэр. Ашыгъум сэ хъэ-тэшо сыныбжыгъап. Шъа-лихъэ ятэжъу Кушъу Муста-фэ ехылагъэу гушыІэ заулэ къасІомэ сшюигъу. Ар Іыи пхъашъу, Іыи Іушъу, губзыгъу шытыгъ, лыгъэшхуи хэлъыгъ. Сянжъ кышлотжъу зэхъы-гъагъ: «Кушъу Мустафэ заом шызаозэ, ышхъэ сэхъокІэ лъэ-шъу къаулагъэти, шхъарыхъо-нымкІэ пытэу шІуипхыкІи шым ешэсыжыгъ. Ыпсэ хэ-кІыгъ, ау шым Іыи ядэжъ кыыхъыжыгъ». Арышъ, шъч хаплъхъэрэп Мустафэ Іыгъэ-шхо зэрэхэлъыгъэм. Джары адыгъэм «улІэныи Іыгъэ хэлъ» зыкІагорэ.

Кушъу Шъалихъэрэ ишъ-хъэгъусэрэ пшъэшъитф апІугъ, рагъэджагъэх, шыІэныгъэм шхъадж ильагъо шыхыра-гъышхыгъ. Анахъыжым сатыу-шынымкІэ техникумыр кы-рагъэухыгъ ыкІи а сэнэхъатым бзылфыгъэр егыашІэм рылэ-жъагъ. Зоерэ Ларисэрэ кІэлэ-егъэджэ сэнэхъатыр кыха-хыгъ, Асе культурэм и Инсти-тутэу Луначарскэм ыцІэкІэ шытыр, апшъэрэ советскэ пар-тийнэ еджапІэр, Ростов дэт университетым юридическэ факультет кыуыжыгъэх. Ана-хыкІэу Рае Краснодар дэт по-литехническэ институтым сэ-нэхъат шызэригъэгъотыгъ.

Укъоджэдэсэу, къэкІопІэшхо уимыІу псынклэгъуагъап нэб-гыритф ебгъэджэныр, ау Кушъу зэпсэогъухэм ар афэукІочыгъ. Ежъ пшъашъэхэми янэ-ятэ-хэр къагъэукІыгъыжыгъэхэп. ЗэкІэри шытхъу апылэу лэ-жъагъэх.

Ларисэ кыфэдгъэзжымыэ, а бзылфыгъэр ыгу къабзэу, ыбзэ чанэу, игулыгъэ инэу ду-наим тетэгъ. Итеплэ урыгу-шыІэштмэ, Ларисэ ишыгъу, нэпс-пэпсэу, нэгүфэу, шхъа-

цыф-шхъацышхоу, ар дахэу ышхъэпхэтыку шыушъэры-хъэагъ. Ларисэ лъэшэу шын-кыгъэ. Шыгъынэу шыгъхэр дахэу зэгъэпшыгъагъэх.

ТикІэлэгъаджэ Очэпшые шыщыгъ, ау уайи, оси, чыи, псынжъи имыІу, зы мафи блимыгъэкІэу Пчыхъалыкыуае къакоштыгъэ. Псыхъоу Псэ-кыупсэ къоджитІумэ азыфагу ичыштыгъэ. Ащ Іэгъыджэ кІэшлагъэу телъымкІэ Ларисэ егъэджако кытфаклоштыгъэ.

Тэ, кІэлэеджаклохэм, тикІэ-лэгъаджэ тигунэсыгъ, тыпа-плэщтыгъ. Къако зыхъукІэ тыпэгъокІыштыгъ. Лъэмы-джым Ларисэ кызытехъкІэ, къэсыфэ тшІуабэ шІэщтыгъэ.

кыыхъыгъэп — ятэ лъэшэу къэсымэджагъ. Ильэсрэ сымэ-джэщхэм пхур ятэ адычІэ-лыгъ. Нэужым ныри къэсы-мэджагъ. Ларисэ янэ-ятэхэр дахэу ылыгъыжыгъэх. Ахэм яфэло-фашІэхэр ыгъэцкІэнхэр, шІэлэфхэ яжышхъэ ыгъэдэ-хэныр ащ нахъ кыыхыгъ. Ышыпхъухэм лъэкІ ялагъ. Ны-тыхэри алыгъыжын альэкІы-штыгъэ, ау ахэм унагъохэр яла-гъэх. Лыжъ-ныожджъхэр ма-хъулэмэ яунэ клонхъу фэягъэ-хэп. Адыгэ хабзэм ар кыи-штэрэп. Арэу зэхъум, Ларисэ ышыпхъухэри яунагъохэм кы-ригъэнагъ, янэ-ятэхэми ежъ ыгукІэ зэрэфау къадекІокІы-жыгъ. Тхъэм ипсэпагъэ кыи-

ащ кыириуаІлэрэр: «Ильэсибл еджапІэу Хьалтэкъуае дэтыр кызысэухым, Пчыхъалыкыое гурыт еджапІэм сыкІуагъ. Ащ яенэрэ классхэу шызэхъагъэ-хэмкІэ зэрэмышІэу бэ тхэты-гъэр. Ахэр пчыхъалыкыоагъэх, очэпшыгъэх, шыхъанчэрые-хъэблагъэх. Ау тІэкІу-тІэкІуэ нахъ нэлуасэ тызэфхъугъ. Си-нэплээгъу кыиридзэгъэ пшъэ-шъэжые пІокІэ нэгүф, шхъац тхъоплышъор етІанэ ильэсы-бэ тешлагъэу, Мыекъуапэ ти-кІи, куп тыхъоу Пчыхъалыкыое еджапІэм тыкІуагъэу слъэгъу-гъэ. Институтым урысыбзэмрэ литературэмрэкІэ иметодистэу Николай Григорьевич Данило-выри тигъусагъэмэ ашыщыгъ.

мыкІыбэр. ЗэкІэми ацІэ къепІон плъэкІына!

Мы зигугъу къэсшыгъэ пстэуми Ларисэ шІурэ дахэ-рэкІэ агу къэкІыжыи. Щэлэфи шІу альэгъоу, шхъэклафэ фа-шІэу шытыгъ. ШымыІэжыи, непи ашыгъупшэрэп. Мары Ларисэ ригъэджагъэу, зикІэса-гъэу, непи зыщымыгъупшагъэу апшъэрэ категория зилэ врачэу, АР-м псауныгъэмкІэ и Мини-стерствэ иэндокринолог шхъа-Іэу, псауныгъэр къэухъумэгъэ-нымкІэ Урысые Федерацием иотличникэу, Адыгэ республикэ сымэджэщым эндокринологи-емкІэ иотделение ипашъу Гышъ Щамсэт кышІорэр: «СикІэлэ-егъэджэ лъапІэу Кушъу Лари-сэ апэ зысэлъэгъум ынэгъуи, ыпкыи, зэрэфпагъи сшІодэ-хагъ. Ышхъац джэфэу дахэу ыкІыбкІэ шыщыхъагъэу шы-тыгъ, пальтэу шхъонтІэ чІып-цІэ шыгыгъ. Ларисэ ренэу платыку дахэ ылыгъыштыгъ, ащ сэ сехъуапсэщтыгъ. Ильэ-сыбэ тешлагъэу сэри дэхэ дэ-дэмэ ашыщэу платыку ренэу сиджыбэ (халат джыбэм) из-гъэлыштыгъ.

Ларисэ тышчыукІытэу, шхъэ-клафэ фэтшІэу шытыгъ. Я 10-рэ классым тисэу тэ ащ Москва экскурсие тишэгъагъ. ХьакІэщым тисыгъ. Пчыхъэ горэм тикласс кІалэхэм сэнэ бэшэрэб къахыгъ. Кытаджэ-хи, зы унэ горэм зэкІэми ты-щызэрэуагъыгъ. Сэнэ тІэкІу-тІэкІу тешъагъ. ОшІэ-дэмы-шІэу Ларисэ унэм кыхъагъ. Ылэгъугъэр лъэшэу ыгу къе-уагъ. Тикъуаджи, тикхъуи, ти-унагъохэри тыушхъакулгъэхэу кытыІуагъ. Сэ ар сшІошхъа-клоу сыгыгъагъ.

ЯтІонэрэ пчыхъэм Лужники шыІэгъэ мэфэкІ елкэм тащагъ. Тикласс кІалэу ШхъапцІэ-жыкыо Аслъан Ларисэ ыгу кышцэфыжыгъ, тэри тыкыи-гъэчэфыжыгъагъ. Елкэм къе-кІолІэгъэ хьакІэмэ ашыщхэр кыыздикІыгъэхэр радиомкІэ къакоштыгъэ. Ахэм шІуфэс Москва дэххэм арахыштыгъ. Ащ пае ахъщэ ыкІи заявкэ (лъэлу тхыль) яптын фэягъэ. Аслъан ыгу къэкІи, ыпкІэ ыти радиомкІэ къаригъэІуагъ чы-лэу Пчыхъалыкыуае кыкІы-хи еджакохэр кІэлэгъэ-джэ лъапІэу Ларисэ Шъа-лихъэ ыпхур ягъусэу Москва кызэрэкІуагъэхэр, тыгъэпс Адыгеим кыкІэу шІуфэс сэ-лам москвичхэм ыкІи зэкІэ мэфэкІым хъажджэхэрэм къа-зэрафахыгъэр. Ларисэ ар иго-пагъ.

Сятэу Гышъ Айдэмыррэ Кушъу Ларисэрэ ильэсыбэрэ Іоф эдашлагъ, лытэныгъэ зэ-фашыштыгъэ. Сятэ Ларисэ ышыпхъум фэдэу еплъышты-гъэ. Сэ ащ сигъэгъушІоштыгъэ.

Кушъу Ларисэ джащ фэдагъ. Ащ идунэететыкІэкІэ, идунэе-еплъыкІэкІэ, илэжыгъэкІэ игугъу шІукІэ шІыбыжыныр, ыцІэ лъэпкыи кыыхэбгъэнэ-жыныр тефэ. АщкІэ амалэу шыІэхэм ашышхы зышеджэ-гъэ, зыщыригъэджэгъэхэ Очэ-пшые гурыт еджапІэм ШІжэ пхъэмбгъу кышызэІуахыныр, къуаджэм иурам горэм ыцІэ фаусыныр.

ЦУЕКЪО Нэфсэт.
Филологие шІэныгъэхэм-кІэ доктор.

«Дунэе дунаеу мы дунэ-ешху, мы дунэешхори хьафы дунай», еІо адыгэ зэчырым. «Кушъэ зыфа-шыгъэу бэн зыфамыты-жын шыІэп», еІо адыгэ гушыІэжыи. Зэрэхъу-рэмкІэ, диними, адыгэ губзыгъагъэми цыфыр егыашІэм зэрэщымыІэ-штыр шхъыжыгъэу къа-Іо. Ащ цыкІу-цыкІоу фа-гъэхъазыры. Адыгэхэм мыщ фэдэ шІуфалуйи зы-фаложыи «Я Алахъ сыщы-Іэу сымыгъал, сыІэмэ

джэнэт кысэт». Уегу-пшысэмэ, ари шъыпкъэ. Умыпсэу-мылажъэу, зи-унэ уимыхъэрэм ихъэ бгъэхъакоу, умыІуап-хъэр ploу, умышІапхъэр пшІэу, уанэ-уатэхэр бгъэ-пыхъэхэу ушыІэмэ, улэ-гъахэба. Ау лэжъэным уфэкъулаеу, шхъэклафэ пхэлэу, уанэ-уатэхэр бгъэразэхъэ ядунай за-ухкІэ, дахэу бгъэты-лыжыжхэмэ, ушымыІэжы-ми, цыфхэм бэрэ уигугъу ашы, псаум фэдэу уахэты.

Непи кыытхэт

Кытфэчэфэу сэлэм кытиты-штыгъэ, шъабэу ІушхыпцІы-кыштыгъэ.

КІэлэгъаджэм шІэныгъэ куу пкыырылыгъ. Ежъ ышІэ-рэр ригъаджэхэрэм анигъэсын ыпэкІэу методикэ дэгъу ІэкІэ-лыгъ, ІупкІэу, губзыгъу, жэ-бзэ дахэ Іулъэу Ларисэ шы-тыгъ. Художественнэ произве-дениеу кызытегушыІэрэр дэгъоу ышІэу шытыгъэти, ар кыиупкІэпкІызэ кыІуатэщты-гъэ. Ымакыи кышІорэм елгы-тыгъэу зэблихъуштыгъэ. Зэм-кІэ пытагъэ, теубытагъэ хэ-лгыгъ, зэмкІэ ымакыи шъабэу, ынэхэм нурэр къахІэхэу кы-хъуштыгъэ. Урыс классиче-скэ литературэм хэшлыкышхо фырилагъ. Пушкиным ыкІи Лермонтовым яусэхэр езырэу ышІэщтыгъэх. Ар къаушы-хъаты Ларисэ ригъэджагъэу Краснодар шыпсэурэ Лыхъэс Минсурэ игушыІэхэм: «Колхоз хъамэм тащэу натрыф тыу-пкІэпкІы зыхъукІэ, Кушъу Ла-рисэ Пушкинымрэ Лермонто-вымрэ яусэхэм езырэу къа-джэщтыгъ. Натрыф самэм ты-кІэрысэу, жыи кыэтымышъу ащ тедэлуштыгъ. Іэ псыгъо цыкІу-хэмкІэ натрыфыр фэкъулаеу зэриупкІэпкІырэи дгъэшІа-гъоштыгъ».

Кушъу Ларисэ игулыгъэкІи ишІэныгъэхэмкІи чыжэу клон цыфыгъ. Наукам ІлахъышІу хилъхъан ыпэкІыштгъагъэ. Аспирантурэми чІэхъагъагъ, Москва ыкІи Ленинград яар-хивхэм материалхэр къахи-хыгъ, диссертациеми дэлэ-жъагъ. Филологие шІэныгъэ-хэмкІэ докторэу, академикэу Шхъэлэхъо Абу ар кыушы-хъатыгъ. Щэч хилъхъэрэп Ла-рисэ шІэныгъэлэжъ дэгъу хъун зэрилэкІыштыгъэм, ау инасып

ретыжъ. Ышыпхъухэри къэ-мыкІохэу, яшІуагъэ къамыгъа-клоу шытыгъап, ау сымаджэхэм уакІэрысын фэягъэ.

1973-рэ ильэсым ятэ кыизэ-сымаджэм, Ларисэ Очэпшые гурыт еджапІэм кыыгъэзэ-жыгъ ыкІи ащ 1984-рэ ильэ-сым нэс кІэлэгъэджэу Іутыгъ. 1991-рэ ильэсым кыищегъэ-жъагъэу директором игуадзэу Іоф ышІагъ.

Ларисэ Іуныгъэ-егъэджэ-ным имызакъоу, общественнэ Іофхэри ыгъэцакІэщтыгъэх. Очэпшые къоджэ коим ичыпІэ зыгъэІорышІапІэ идепутатэу гъогогъуишъ хадзыгъ. Гурыт еджапІэр медалькІэ кызыухы-хэрэм ясочинениехэр районым-кІи республикэмкІи зыуплэ-кІухэрэ комиссиехэм ильэс пчыагъэрэ ятхъамэагъ, урысы-бзэмрэ урыс литературэмрэ языгъэхъыр кІэлэгъэджэхэм ярайон методобъединение пэ-щэныгъэ ильэс пчыагъэрэ ды-зэрихъагъ.

КІэлэгъаджэм илэжыгъэ хабзэм осэшхо кыфишыгъ. 1980-рэ ильэсым ащ «Народ-нэ гъэсэныгъэм иотличник» зыфиІорэр, 1992-рэ ильэсым «Урысые Федерацием иеджа-пІэ изаслуженнэ кІэлэгъаджэ» зыфиІорэ цІэ лъапІэр кыфи-гъэшъошагъэх, ІофшІэным иветераныгъ.

Ларисэ егъэджэн Іофым фэ-сэнаушъу зэрэщытыгъэр ригъэ-джагъэхэм, Іоф дзышІагъэхэм ямызакъоу, кІэлэгъэаджэмэ яшІэныгъэхэм зыщахагъэхъо-рэ институтым иІофышІэхэми къаушыхъаты. Мары ильэсы-бэрэ а институтым шылэжъа-гъэу, педагогическэ шІэныгъэ-хэмкІэ кандидатэу, АРИГИ-м тхылхэм якыдэгъэкІын пылъ отделым ипашъу Цуекъо Алыи

ТиІофшІэн зытэухым, кІэух-хэм еджапІэм икІэлэгъэджэ коллектив нэлуасэ афэтшІы-жын фэягъ. Сшыгъупшэрэп Даниловым сызэригъэгъушІо-гъагъэр, урысыбзэмрэ литера-турэмрэкІэ кІэлэгъэджэ пэ-рытхэм Кушъу Лариси ахэтэу кызэриІогъагъэр.

Ащ ыужы Ларисэ ыцІэ дахэ-кІэ зэп, тІоп зэрэзэхъыгъэр: гъэзет нэкІубгъохэми, кІэлэ-егъэджэ зэхъахъэхэми, конфе-ренциехэми бэрэ ахэлажъэу слъэгъугъэ. ИІофшІэнкІэ шы-хъуцІэ лъапІэу кыфагъэшъо-шагъэри кыылэжыгъэу шыт. Лъэшэу цыфышІугъ, Іушъэ-багъ, гукІэгъу хэлъыгъ. Джау-щтэу Ларисэ сишІэжъ непи хэт».

ГумэкІ, гукъао зилэхэр, Іэпы-Іэгъу зыщыІагъэхэр Кушъу Ла-рисэ кыфаклоштыгъэх. Фэ-лъэкІыштымкІэ зэкІэми Іэпы-Іэгъу афэхъуштыгъ. Апшъэрэ гъэсэныгъэ зэзыгъэгъоты зы-шІоигъохэу еджапІэхэм ацІэ-хъанэу фаехэми ІэпыІэгъу афэ-хъуштыгъ. КъекІуалІэщтыгъэ-хэр ежъ икъоджэгъу закъохэр арэп, нэмыкІ чылэхэм къары-кІыхэрэри арых. Зымы Ларисэ «ЫІ» рІуагъэп.

Кушъу Ларисэ дунаим ехы-жыгъэми, нэрымылэгъоу ар кытхэт. Кытхъэзыгъэтырэр иІогъэ-шІагъэхэр, ицІыфыгъ, иадыгагъ арых. Кушъу Лари-сэ ригъэджагъэхэм къахэкІы-гъэх политикхэр, къралыгъо ІофышІэхэр, шІэныгъэлэжъхэр, врач Іэпэлэсэхэр, кІэлэгъэаджэ-хэр, псэолэшІэхэр, нэмыкІхэри. Ахэм ашышхы Хьодэ зэшхъэ-гъусэхэу Хьазрэтрэ Къутасэрэ, Хьодэ Алибек, ПцІэгъошІу Да-утэ, Кушъу Теуцожэ, Бэгъушъэ Адам, Пщыдатэкъо Айдемыр, Гышъ Щамсэт ыкІи ахэм анэ-

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Чыплэ планированиемкӀэ документхэм япроектхэм зэрадырагъаштэрэм (зэрадырамыгъаштэрэм) ехыылӀгъэ кӀэух зэфӀхъысыжъхэр зэрагъэхъазырыхэрэ ыкӀи ахэм зэрахэплӀэхэрэ ШыкӀэм зэхъокӀыныгъэхэр фӀшыгъэнхэм ехыылӀагъ

Законодательствэм диштӀу гъэпсыгъэным фӀшӀ унашъо сӀшӀы:

1. Чыплэ планированиемкӀэ документхэм япроектхэм зэрадырагъаштэрэм (зэрадырамыгъаштэрэм) ехыылӀгъэ кӀэух зэфӀхъысыжъхэр зэрагъэхъазырыхэрэ ыкӀи ахэм зэрахэплӀэхэрэ ШыкӀэм ехыылӀагъ» зыфиӀорэмкӀэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъугъоягъэхэр, 2008, N 6; 2011, N 6) зэхъокӀыныгъэхэр фӀшыгъэнхэу, я 2 — 4-рэ пунктхэр мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«2. Чыплэ планированиемкӀэ документым ипроектрӀ ар кӀэзыгъэшъыпкъэжырэ материалхэмрӀ Чыплэ планированиемкӀэ информационнӀ системэм

нӀуасэ защыфашӀыны алыӀкӀынымкӀэ тхылъу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет кыӀукӀэрӀ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрӀ пшъэрӀы зэрафишӀырэм тетӀу Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀӀо органу архитектурэмрӀ кӀэлӀгъэпсынымрӀ алыӀныкӀо кӀэралыгъо политикӀэр щызезыхъэрэм (ыужыкӀэ кӀэлӀгъэпсынымкӀэ уполномоченнӀ органыр тӀозэ дгъэкӀошт) ӀӀагъахъэ.

3. КӀэлӀгъэпсынымкӀэ уполномоченнӀ органым ащ фӀдэ тхылъыр кызыӀукӀэрӀ нӀуж мӀфишым кыкӀоцӀ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀӀо органху лӀэныкӀо гъэнфӀагъэхэм кӀэралыгъо политикӀэр ащызезыхъэхэрэм (ыужыкӀэ уполномоченнӀ отраслӀ органхэр тӀозэ дгъэкӀошт) кӀэбар аӀкӀегъахъэ а уполномоченнӀ отраслӀ органхэм якомпетенцие хъхъэрӀ ӀофыгъохэмкӀэ кӀэух зэфӀхъысыжъхэм ахӀплӀэгъэнхэм пае чыплэ планированиемкӀэ документым ипроектрӀ ар кӀэзыгъэшъыпкъэжырэ материалхэмрӀ Чыплэ планированиемкӀэ информационнӀ системэм

нӀуасэ защыфашӀыны эралӀгъыштым ехыылӀагъу.

4. УполномоченнӀ отраслӀ органым чыплэ планированиемкӀэ документым ипроект хӀплӀэ ыкӀи кӀэлӀгъэпсынымкӀэ уполномоченнӀ органым чыплэ планированиемкӀэ документым ипроектрӀ ар кӀэзыгъэшъыпкъэжырэ материалхэмрӀ Чыплэ планированиемкӀэ информационнӀ системэм нӀуасэ защыфашӀыны эралӀгъыштым ехыылӀгъэ кӀэбары кызыӀӀкӀигъэхъэрӀ нӀуж мӀфӀ 30-м кыкӀоцӀ чыплэ планированием идокумент ипроект дегъӀштӀгъэным (демыгъӀштӀгъэным) ехыылӀгъэ отраслӀ кӀэух зэфӀхъысыжырэ егъэхъазыры.»

2. ОфициальнӀу кызыхаутырӀ мафӀм щегъэжъагъу мы Указым кӀуачӀӀ иӀэ мӀхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКӀУШЦЫНӀ Аслъан
кӀ. МыекъуапӀ,
шӀкӀогъум и 9, 2011-рӀ ильӀэс
N 129

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Гъэсэнныгъэм, физическӀэ культурэм ыкӀи спортым алыӀныкӀокӀэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо учреждениеху гъэсэнныгъэ языгъэгъотыхэрэм якӀэлӀегъэджэ зауӀэм социальнӀэ ӀэпыӀэгъу зэраратышт шыкӀэм ехыылӀагъ

Адыгэ Республикэм и Закону «Гъэсэнныгъэм, физическӀэ культурэм ыкӀи спортым алыӀныкӀокӀэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо учреждениеху гъэсэнныгъэ языгъэгъотыхэрэм якӀэлӀегъэджэ зауӀэм социальнӀэ ӀэпыӀэгъу ятыгъэным ехыылӀагъ» зыфиӀорэм диштӀу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешӀы:

1. Гъэсэнныгъэм, физическӀэ культурэм ыкӀи спортым алыӀныкӀокӀэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо учреждениеху гъэсэнныгъэ языгъэгъотыхэрэм якӀэлӀегъэджэ зауӀэм социальнӀэ ӀэпыӀэгъу зэраратышт шыкӀэр гуадзэм диштӀу ухъсыгъэнхэу.

2. ОфициальнӀу кызыхаутырӀ мафӀм щегъэжъагъу мы унашъом кӀуачӀӀ иӀэ мӀхъу ыкӀи 2011-рӀ ильӀэсым

мӀкӀуогъум и 1-м щегъэжъагъу правэм ыльӀэныкӀокӀэ азыфагу иль хъугъэ зэфыштыкӀӀхэм алыӀӀэсы.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министруу КЪУМПЫЛ Мурат

кӀ. МыекъуапӀ,
тыгъэгъазэм и 15, 2011-рӀ ильӀэс
N 263

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икӀэухъумӀнкӀэ и МинистерствӀ иунашъу

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икӀэухъумӀнкӀэ и МинистерствӀ иунашъоу N 635-р зытетӀу «КъалӀу МыекъуапӀ иӀэзӀпӀэ-профилактикӀэ учреждениеху амбулаторнӀэ-поликлиникӀэ ӀэпыӀэгъу язытыхэрэм медицинӀэ ӀэпыӀэгъу псынӀкӀэм икӀутамэхэр ащызэхӀэцӀгъэнхэм ехыылӀагъ» зыфиӀоу 2011-рӀ ильӀэсым Ӏоныгъом и 8-м аштагъэм хӀгъэхъоныгъэ фӀшыгъэным фӀгъэхъыгъ

КъалӀу МыекъуапӀ иӀэзӀпӀэ-профилактикӀэ учреждениеху амбулаторнӀэ-поликлиникӀэ ӀэпыӀэгъу язытыхэрэм Адыгэ Республикэм псауныгъэм икӀэухъумӀнкӀэ ипрограммӀу 2011 — 2012-рӀ ильӀэсым атегъӀэпсыхъагъэм кыдылтыгъэрӀ Ӏофтхъабзэхэр ащызӀшӀохыгъэнхэм ыкӀи медицинӀэ ӀэпыӀэгъу псынӀкӀэм шӀуагъу кытырӀэм зыкӀегъӀӀэтыгъэным апае унашъо сӀшӀы:

1. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икӀэухъумӀнкӀэ и МинистерствӀ иунашъоу N 635-р зытетӀу «Къа-

лӀу МыекъуапӀ иӀэзӀпӀэ-профилактикӀэ учреждениеху амбулаторнӀэ-поликлиникӀэ ӀэпыӀэгъу язытыхэрэм медицинӀэ ӀэпыӀэгъу псынӀкӀэм икӀутамэхэр ащызэхӀэцӀгъэнхэм ехыылӀагъ» зыфиӀоу 2011-рӀ ильӀэсым Ӏоныгъом и 8-м аштагъэм хӀгъэхъоныгъэ фӀшыгъэнхэу:

«5. ЗыныбжӀ ильӀэс 50-м шӀомыкӀыгъэху лъыдӀ-кӀуае ыгъӀэгумӀкӀыхэрэм япсауныгъэ изытет нахъ дӀй зыхъукӀэ.

6. ХӀужыныныхъгъэ узхэр зӀӀэ сымаджӀэху мафӀ кӀэс медицинӀэ ӀэпыӀэгъу псынӀкӀэм ибригадӀ кӀэджӀэхэрэм япсауныгъэ изытет нахъ дӀй зыхъукӀэ.»

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икӀэухъумӀнкӀэ иминиструу НӀТХЪО Разыет

кӀ. МыекъуапӀ,
тыгъэгъазэм и 5, 2011-рӀ ильӀэс
N 874

Адыгэ Республикэм ӀофшӀӀэнымрӀэ социальнӀэ хӀхъоныгъэмрӀкӀэ и МинистерствӀ иунашъу

КӀэралыгъо учреждениеу «ЛъэныкӀуабӀ кызыӀэлызыубытырӀэ гупчӀу кӀэралыгъо ыкӀи муниципальнӀэ фӀло-фашӀӀэхэм ягъэцӀкӀӀэн фӀгъэзагъэр» зыфиӀорэм Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀӀо органхэм щызэхӀащӀэр кӀэралыгъо фӀло-фашӀӀэхэр ухъсыгъэнхэм ехыылӀагъ

ФедеральнӀэ закону N 210-р зытетӀу «КӀэралыгъо ыкӀи муниципальнӀэ фӀло-фашӀӀэхэм язӀшӀохыны ехыылӀагъ» зыфиӀоу 2010-рӀ ильӀэсым бӀдзӀогъум и 27-м аштагъэм, Адыгэ Республикэм ипрограммӀу «КӀэралыгъо ыкӀи муниципальнӀэ фӀло-фашӀӀэхэр нахъышӀоу аӀкӀӀэгъэхъэгъэнхэм, ащкӀэ административнӀэ пӀрыохъуныгъуу щыӀӀэхэм кыӀкӀегъэчыгъэным ехыылӀагъ» зыфиӀоу 2011 — 2013-рӀ ильӀэсым атегытагъуу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет N 161-р зытет унашъомкӀэ 2011-рӀ ильӀэсым шышъхъӀум и 9-м ыухъсыгъэм атегъӀэпсыхъагъуу, джащ фӀдӀу кӀэралыгъо учреждениеу «ЛъэныкӀуабӀ кызыӀэлызыубытырӀэ гупчӀу кӀэралыгъо ыкӀи муниципальнӀэ фӀло-фашӀӀэхэм ягъэцӀкӀӀэн фӀгъэзагъэр» зыфиӀорэм Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ

игъэцӀкӀӀо органхэм щызэхӀащӀэр кӀэралыгъо фӀло-фашӀӀэхэр нахъышӀоу щыӀӀэныгъэм щыпхырыштыгъэнхэм апае унашъо сӀшӀы:

1. КӀэралыгъо учреждениеу «ЛъэныкӀуабӀ кызыӀэлызыубытырӀэ гупчӀу кӀэралыгъо ыкӀи муниципальнӀэ фӀло-фашӀӀэхэм ягъэцӀкӀӀэн фӀгъэзагъэр» зыфиӀорэм Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀӀо органхэм щызэхӀащӀшт кӀэралыгъо фӀло-фашӀӀэхэр ухъсыгъэнхэу.

2. Мы гупчӀэм идиректорӀу С. В. ДорошенкӀэм унашъом кыдылтыгъэрӀ фӀло-фашӀӀэхэр цыфхэм зӀришыкӀагъэм тетӀу алыгъӀӀэсыгъэным епхыгъӀ Ӏофыр зӀхищӀнӀу.

3. КӀэбар-правовой отделым ипашӀу О. В. ДолголенкӀэм Адыгэ Республикэм ӀофшӀӀэнымрӀэ социальнӀэ

хӀхъоныгъэмрӀкӀэ и МинистерствӀэ исайт мы унашъоригъэхъанӀу, гъэзетху «СоветскӀэ АдыгеимрӀ» «Адыгэ макъэмрӀ», джащ фӀдӀу мазэм зӀ кыдыӀкӀырӀэ сборникӀу «Адыгэ Республикэм изаконодательствӀэ зэхъугъоягъэхэр» зыфиӀорэм кыхаригъӀутынӀу ыкӀи Урысые Федерацием исубъектхэм янормативнӀэ правовой актхэм яфедеральнӀэ регистрӀ хӀгъэхъаным пае Урысые Федерацием юстициемкӀэ и МинистерствӀэ и ГъӀорышӀаӀӀу Адыгэ Республикэм щыӀэм ӀӀкӀигъэхъанӀу.

3. Мы унашъом игъэцӀкӀӀэн зӀрӀкӀорэм иуплӀӀӀкӀун сӀ сшъхъӀкӀэ зыфӀэсӀгъазӀ.

Министруу Наталья ШИРОКОВА

кӀ. МыекъуапӀ,
шӀкӀогъум и 30, 2011-рӀ ильӀэс
N 315

Адыгэ Республикэм архитектурэмрӀэ кӀэлӀгъэпсынымрӀкӀэ и Комитет иунашъу

Чыгу Ӏахыр псӀупӀӀу КраснооктябрьскӀэм игъунапкъэхэм ахӀгъэхъэгъэным ехыылӀагъ

МуниципальнӀэ образованийеу «КраснооктябрьскӀэ кӀоджӀэ псӀупӀӀэр» зыфиӀорэм иадминистрацие ипашӀӀ кышышъыгъэ джӀӀсалӀэм, ФедеральнӀэ закону N 191-р зытетӀу «Урысые Федерацием кӀэлӀгъэпсынымкӀэ и Кодекс кӀуачӀӀ иӀэ шыгъэным ехыылӀагъ» зыфиӀоу 2004-рӀ ильӀэсым тыгъэгъазэм и 29-м аштагъэм ия 4.1-рӀ статья атегъӀэпсыхъагъуу унашъо сӀшӀы:

1. Чыгу Ӏахъу «мӀкӀумӀш мӀхъанӀ зӀӀэ чыгъухэр» зыфиӀорӀ купым хахъэрӀ, кадастрӀэ номерӀу 01:04:5611003:469-р зӀӀэр, квадратнӀэ метрӀэ 700000 хъурӀр Адыгэ РеспубликэмкӀэ МыекъопӀэ районым

имуниципальнӀэ образованийеу «КраснооктябрьскӀэ кӀоджӀэ псӀупӀӀэр» зыфиӀорэм кыхиубытӀэрӀ поселкӀу КраснооктябрьскӀэм игъунапкъэхэм ахӀгъэхъэгъэнхэу.

2. Мы унашъом ия 1-рӀ пункт зигугъу кышышъыгъэ чыгу Ӏахыр цыфхэр зычӀӀэсышт унӀхэр щышъыгъэнхэм пае кызыфӀгъӀэфедӀгъэнхэу.

3. Мы унашъом зыкӀатхӀэхэрэм ыуж мӀфитф зытешӀӀкӀӀэ ащ икопие гъэцӀкӀӀо хабзэм ифедеральнӀэ органу амыгъӀэкошырӀэ мылькур кӀэралыгъо кадастрӀэ учет шыгъэным фӀгъэзагъэм ӀӀкӀӀгъэхъэгъэнхэу.

4. ЗыкӀатхӀэхэрэм ыуж ӀофшӀӀэгъу мӀфӀ шӀӀкӀым

кыкӀоцӀ мы унашъом икопие муниципальнӀэ образованийеу «КраснооктябрьскӀэ кӀоджӀэ псӀупӀӀэр» зыфиӀорэм иадминистрацие ӀӀкӀӀгъэхъэгъэнхэу.

5. Мы унашъом игъэцӀкӀӀэн зӀрӀкӀорэм иуплӀӀӀкӀун сӀ сшъхъӀкӀэ зыфӀэсӀгъазӀ.

6. ОфициальнӀу кызыхаутырӀ мафӀм щыублагъуу мы унашъом кӀуачӀӀ иӀэ мӀхъу.

Комитетым итхъаматӀу О. И. БАКЛАНОВА

кӀ. МыекъуапӀ,
шӀкӀогъум и 10, 2011-рӀ ильӀэс
N 9

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм дэжъ щызэхэщэгъэ НыбжьыкIэ парламентым хэтыштхэр ухэсыгъэнхэм ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъоу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм дэжъ щызэхэщэгъэ НыбжьыкIэ парламентым хэтыштхэр гъэнэфэгъэнхэм ехьылагъ» зыфиIорэм диштэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешIы**:
1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм дэжъ щызэхэщэгъэ НыбжьыкIэ парламентым хэтхэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2009-рэ илээсым бэдзэогъум и 22-м ышIыгъэ унашъоу N 1230-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм дэжъ щызэхэщэгъэ НыбжьыкIэ парламентым хэтыштхэр ухэсыгъэнхэм ехьылагъ» зыфиIорэм (Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Ведомостхэр, 2009, N 40) иа 1-рэ пункт кIуачIэ имылэжъу лъытэгъэнэу.

3. Мы унашъор къэбар жъугъэм иамалхэм къащы-хэутыгъэнэу.
4. Заштэрэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Ф. П. ФЕДОРКО
къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 14, 2011-рэ илээс N 222

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илээсым тыгъэгъазэм и 14-м ышIыгъэ унашъоу N 222-р зытетым игуадз

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм дэжъ щызэхэщэгъэ НыбжьыкIэ парламентым хэтхэр

№ п/п	ЫлгъэкъуацI, ыцI, ятацI	Къызыхъугъэ мафэр, мазэр, илгъэсыр	Гъэсэныгъэу илэр	Иоф зыщишIэрэ, зыщеджэрэ чIыпIэр, IэнатIэр
1.	Борсук Ярослав Олег ыкъор	15.11.1993-рэ илгъ.	я 3-рэ курсым ис студент	ФГБОУ ВПО-у «Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университе- тым» иполитехническэ колледж, псэолгъэшIынымкIэ отделениер
2.	Варшавская Викторие Леонид ыпхъур	31.07.1992-рэ илгъ.	я 3-рэ курсым ис студент	народнэ хъызмэтымкIэ ыкIи къэралыгъо къулыкъумкIэ Урысые ака- демием и Адыгэ къутам, юридическэ факультет
3.	Гаража Марианнэ Анатолий ыпхъур	01.06.1986-рэ илгъ.	апшгъэрэ	муниципальнэ образованиеу «Джэджэ районым» иадминистрации, фи- зическэ культурэмкIэ, спортымкIэ ыкIи ныбжьыкIэхэм ялофхэмкIэ ко- митетыр, специалист
4.	Горобенко Татьянэ Виктор ыпхъур	21.05.1990-рэ илгъ.	я 4-рэ курсым ис студент	ФГБОУ ВПО-у «Адыгэ къэралыгъо университетыр», юридическэ фа- культет
5.	Грачева Евгение Анатолий ыпхъур	17.10.1991-рэ илгъ.	я 4-рэ курсым ис студент	ФГБОУ ВПО-у «Адыгэ къэралыгъо университетыр», филологии фа- культет, социальнэ педагогикэмкIэ отделениер
6.	Гусев Роман Александр ыкъор	08.01.1984-рэ илгъ.	апшгъэрэ	Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ и Къэралыгъо Думэ идепутат иIэпыIэгъу
7.	Жукова Анастасие Алексей ыпхъур	12.01.1990-рэ илгъ.	я 5-рэ курсым ис студент	ФГБОУ ВПО-у «Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университе- тыр», технологическэ факультет
8.	Зиновьев Александр Виктор ыкъор	11.12.1988-рэ илгъ.	я 2-рэ курсым ис студент	ФГБОУ ВПО-у «Адыгэ къэралыгъо университетыр», хысапымрэ ком- пьютер шIэныгъэхэмрэкIэ факультет
9.	Зезюкина Еленэ Анатолий ыпхъур	21.05.1982-рэ илгъ.	апшгъэрэ	Иоф ышIэгорэп
10.	Чыржбын Адам Тахьир ыкъор	22.04.1990-рэ илгъ.	я 4-рэ курсым ис студент	ФГБОУ ВПО-у «Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университе- тыр», гъэIорышIэнымкIэ факультет
11.	Кириченко Софье Виктор ыпхъур	26.10.1984-рэ илгъ.	апшгъэрэ	РОППП, менеджер
12.	Мансуров Аяз Ариз ыкъор	13.02.1991-рэ илгъ.	я 4-рэ курсым ис студент	ФГБОУ ВПО-у «Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университе- тыр», инженер-экономикэ факультет
13.	Мэкъул Руслъан Ахъмэд ыкъор	05.09.1990-рэ илгъ.	апшгъэрэ	ООО-у «Евромедиа», пиар-купым ипаш, журналист
14.	Мэрэтыкъо Рустам Налбый ыкъор	22.11.1989-рэ илгъ.	я 5-рэ курсым ис студент	ФГБОУ ВПО-у «Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университе- тыр», финанс-экономикэ факультет
15.	Митина Нелле Сергей ыпхъур	22.07.1988-рэ илгъ.	апшгъэрэ	ООО-у «УК ЖЭУ-6» зыфиIорэр, секретарь
16.	Мокрова Полинэ Владимир ыпхъур	13.05.1982-рэ илгъ.	апшгъэрэ	поселкэу Тимирязево и СДК, художественнэ паш
17.	Мурэтэ Сабинэ Вячеслав ыпхъур	14.05.1992-рэ илгъ.	я 2-рэ курсым ис студент	ФГБОУ ВПО-у «Адыгэ къэралыгъо университетыр», тарихь факуль- тет, педотрядэу «Прайм-Тайм» икомиссар
18.	НэтIэхь Руслъан Аслъан ыкъор	02.01.1985-рэ илгъ.	апшгъэрэ	ФГБОУ ВПО-у «Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университе- тыр», ректорым иIэпыIэгъу
19.	Нэхэе Заирэ Адам ыпхъур	03.07.1991-рэ илгъ.	я 2-рэ курсым ис студент	ФГБОУ ВПО-у «Адыгэ къэралыгъо университетыр», тарихь факультет
20.	Примачик Тимофей Геннадий ыкъор	16.05.1987-рэ илгъ.	апшгъэрэ	Иоф ышIэгорэп
21.	ПщыукI Алым Аслъан ыкъор	03.11.1987-рэ илгъ.	апшгъэрэ	муниципальнэ образованиеу «Тэхъутэмькъое районым» инароднэ де- путатхэм я Совет идепутат, ООО-у «Олимпстрой», юрист
22.	Слюсарева Олесе Николай ыпхъур	10.07.1985-рэ илгъ.	апшгъэрэ	ОАО-у «Ростелеком» и Адыгэ къутам
23.	Фролов Алексей Виктор ыкъор	18.01.1991-рэ илгъ.	я 4-рэ курсым ис студент	ФГБОУ ВПО-у «Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университе- тыр», инженер-экономикэ факультет
24.	Хъакъунэ Рустам Налбый ыкъор	10.01.1983-рэ илгъ.	апшгъэрэ	къ. Мыекъуапэ иполиклиникэу N 3-р, врач
25.	ХъокIо Казбек Алым ыкъор	21.07.1984-рэ илгъ.	апшгъэрэ	ОАО-у «СКДМ-м» и Вологодскэ завод икъутам, мылькумрэ техни- кэмрэ аIэкIэзыгъэхэрэ отделым именеджер
26.	Хъупэ Рустам Бислъан ыкъор	21.04.1988-рэ илгъ.	апшгъэрэ	ФГБОУ ВПО-у «Адыгэ къэралыгъо университетым» икъутам, кIэлэгъадж
27.	Хъурмэ Казбек Азэмат ыкъор	25.07.1982-рэ илгъ.	апшгъэрэ	муниципальнэ образованиеу «Тэхъутэмькъое районым» инароднэ де- путатхэм я Совет идепутат, пынджымкIэ АНТИЦ-р, юрист
28.	Шэуджэн Руслъан Арамбый ыкъор	17.11.1985-рэ илгъ.	апшгъэрэ	Иоф ышIэгорэп
29.	Шэуджэн Руслъан Хъазрэт ыкъор	28.06.1989-рэ илгъ.	апшгъэрэ	Иоф ышIэгорэп
30.	ШъхъэкIэмыкъо Рустам Махъмуд ыкъор	28.12.1987-рэ илгъ.	аспирант	ФГБОУ ВПО-у «Адыгэ къэралыгъо университетыр»

АДЫГЭ ХАСЭМРЭ ЛЬЭПКЪ ЮФЫГЪОХЭМРЭ

УапэкIэ упльээзэ, кыызэплъэкIыжъ

Льэпкъ шлэжыр сыда кызыщежъэрэ? Чыплэ кын уифэмэ хэта апэу упчлэжъэгъу пшыщтыр? Адыгэ республикэ движение «Адыгэ Хасэм» инахыжъхэм ясовет 2011-рэ илээсым юфэу ышлагъэр зэфихысыжыгъ. Уахътэм диштэу пшэрылэу зыфигъэуцужыгъэмэ ащыщых адыгабзэм изэгъэшлэнрэ игъэфедэнрэ тапэкIи зэрапыллыщтыр. Тарихым изэгъэшлэн, Урыс-Кавказ заом тхыамыкIагъоу кызыдихыгъэм, тилэпкъ дунаим зэрэчыритэкъухагъэм къапкырыкIызэ, нахышлум тызэрэфэкIошт шыкIэм зэдэгупшысагъэх. УапэкIэ улъыкIотэным фэшI хъугъэ-шлагъэхэм зафэбгъэзэн, укыызэплъэкIыжыын фаеу уахътэм кыгъэлъагъо.

Нахыжъхэм ясовет итхыаматэу, Адыгэ Хасэм игъэцкIэкIо куп хэтэу Хъунэго Чэтибэ ипублэ гушы-лэ кышыцыгъэщыгъ илээсым кыкIошI зэлукIэхэм къащалэтыгъэ юфыгъохэр. КIэлэцIыкIу Iыгыплэ-хэм адыгабзэр зэращызэрагъашлэрэм уигъэрзэнэу шытгэл. Адыгэ Хасэм ар кыдыллыты, упльэкIунхэр зэхищагъэх. АР-м гъэсэнэгъэмрэ шлэныгъэмрэкIэ и Министерствэ, шлэныгъэлэжъхэр, кIэлэгъаджэхэр юфым кыыхигъэлэжъэзэ, егъэджэн-

пIуныгъэр Мыекъуапэ имызакъоу, республикэм зэрэщылъагъэкIуатэрэм тегушылагъэх. НыбжыкIэхэм ягъэсэн, льэпкъ зэпхыныгъэхэр гъэпытэгъэнхэр, Адыгэ Хасэр Правительствэмрэ Парламентымрэ нахышлэу зэрадэлэжъэщтыр, общественнэ организациехэм зэфыщытыкIэу адыриIэр шылэныгъэм зэрэщыкырашырэр зэхыхэмэ къащалуатэзэ ашлыныр, нэмыкI юфыгъоу Хъунэго Чэтибэ кызытегушылагъэр макIап.

ЛъагъэкIотэн алъэкIыщтыр макIа?

Нахыжъхэм ясовет анахъу зыпыллыгъэ юфыгъомэ ащыщ общественнэ движениехэм зэпхыныгъэу адыриIэр гъэпытэгъэныр. Адыгэ Республикэм шыпсэурэ къэээкъмэ япашэхэр Адыгэ Хасэм кырагъэблагъэщтыгъэх. Диныр зылэжъхэрэм аIукIэщтыгъэх. ЕплъыкIэ зэфэшъхъафхэр яIэхэми, зэгурыIоныгъэм игъогу зэдытеуцонхэ алъэкIыщтэу нахыжъхэм алыгътэ.

Адыгэ Хасэр зэмызэгъырэр къащ тамыгъэхэр Мыекъуапэ идэхъапIэхэм, республикэм ипсэуплэхэм, кыушъхъэхэм зэрачагъэуцухэрэр ары, юфым бэрэ тегушылэх, ау зэхокIыныгъэшлэу фэхъурэп. Ащ къыпкырыкIэу, прокуратурэм нэсыгъэх. Адэлджэрые Аскэрбий кызыриIуагъэмкIэ, хэбзэ шапхъэхэр аукохэзэ къащхэр Адыгеим шагъэуцугъэх. Ахэр зэрэIуахыжыщтхэм хабзэм икIулыкIушлэхэр кыыхагъэх.

Хъэпэ Арамбий, Нэгъуцу Аслъан, Къуекъо Аслъанбий, Бэгъушъэ Адам, Лыунэе Руслъан, Бэгъэдыр Артур, Дзэсэжъ Заурбий, Лышэ Ахъмэд, Ацумыжъ Юсыф, нэмыкIэхэми яепллыкIэхэр зэхыхэм кыышалауагъэх.

Тарих саугъэтхэу тиресубликэ шагъэпсыгъэмэ ащыщхэм уамыгъэгумэкIынэу хъурэп. *Урыс-Кавказ заом хэлэжъэгъэ дзэнащэу Михаил Романовым исаугъэтэу Мыекъонэ районым кыыщызIуахыгъэм льэпкъхэр нахъэпблагъэ ышIынхэу тыгузгъэрэн.*

— Нахыжъхэм ясовет хэтхэм илээс 40 — 50 юф ашлагъ, — кыылауагъ Адыгэ Республикэм иапэрэ Президентэу Джарымэ Аслъан. — Опытэу тилэр тауж кыкIырэ лIэужхэм яттыжыным фэшI нахыбэрэ тызэхэхъан, гушыIэгъу тызэфэхъун фае.

Сирием

адыгэхэр кыкIыжыщтха?

Адыгэ Хасэм, нахыжъхэм ясовет, Дунэе Адыгэ Хасэм язэлукIэхэм джыдэдэм юфыгъо шъхъалэу къащалэтырэр Сирием тилэпкъэгъоу исхэм ягумэкIэхэм афэгъэхыгъ. IэкIыб хэгъэгумэ кыарыкыгъэхэу Адыгэ Республикэм шеджэрэ тилэпкъэгъухэр Адыгэ Хасэм кырагъэблагъэхэи, зэхыхэм зэфэхысыжъхэр шашыгъэх.

Сирием шыщхэу хэкум къэкIо-жы зышIоигъо нэгъыри 115-рэ зыкIэтхэжыгъэ тхылхэм Адыгэ Хасэм шытегушылагъэх, республикэ Адыгэ Хасэм ыцIэкIэ Сирием Хъодэ Аднан агъэкIонэу унашъо зэдашыгъ.

Дунэе Адыгэ Хасэм изэлукIэу Налщык шыкIуагъэм Къэбэртгэе-Бэлъыкарым иминистрэхэр, Правительство икIулыкIушлэхэр, рес-

публикхэм яIыкIохэу ДАХ-м хэтхэр хэлэжъагъэх.

— Нэгъырищ тыхъоу Адыгеим тикIыгагъ, — еIо АР-м и Парламент идепутатэу, ДАХ-м игъэцкIэкIо куп хэтэу КIэрмыт Мухьдинэ. — Едыдж Мэмэтрэ Абыдэ Хысэрэ тикуп хэтгыгъэх. ДАХ-м ипрезидентэу Iэжъэхъо Къэншъаубый Сирием игумэкIыгъохэм къатегушылагъ. Хэкум къэзыгъэ-зэжы зышIоигъоу Сирием исхэм япчъагъэ нэгъырэ 300-м ехъугъ. Ахэр зыкIэтхэжыгъэхэ тхылхэр ДАХ-м кыылэкIэхыагъэх.

КIэрмыт Мухьдини, Едыдж Мэмэти, Абыдэ Хыси ДАХ-м изэлукIэ кышыгыушылагъэх. Къэралыгъо гъэпсыкIэм тетэу тилэпкъэгъухэр Сирием кышыжыгъэнхэр игъоу зылъытагъэмэ адырагъэштагъ.

Зэфэхысыжъ кIэкI

Джырэ уахътэ Сирием шыпсэурэ цIыфхэр хэбзэ шапхэкIэ кырагъэкIыжыхэрэп, паспортхэр аратыхэрэп. Хэгъэгум уихъанэу пIуагъэми, кыбдэхъуштэп, гъунапкъэхэр зэфашыгъэх. Адыгэ хасэм изэлукIэхэм ахэлажъэх АР-м культурэмкIэ иминистрэу Чэмышы Гъазый, республикэм льэпкъ юфхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ашыпсэурэ тилэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет

итхыаматэу Шъхъэлэхъо Аскэр, нэмыкI къэралыгъо юфышIэхэр. *Урысыем и Къыблэ шъолыыр и МИД инащхэр Сирием ис адыгэхэм ятарихъ, япсэукIэ къаIэупчIагъэх. ЗэгурыIоныгъэ ахэлъэу юфыр зэрэлъыкIуатэрэм тыгъуасэ пчыхъэр хэкIотэагъэу Адыгэ Хасэм шытегушылагъэх.*

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Сурэтыр зэхыхэм кышыцытырахыгъ.

Шлэныгъэлэжъхэр, кIэлэегъаджэхэр...

Нахыжъхэм ясовет шлэныгъэлэжъхэр, кIэлэегъаджэхэр бэрэ кырагъэблагъэх. УнэрэкIо Мирэ, ХыкIэмизэ Мирэ, УнэрэкIо Рае, АндзэрэкIо Светлана адыгабзэм изэгъэ-шлэнрэ игъэфедэнрэ, льэпкъ шэнхабзэхэм яхыллэгъэу нахыжъхэм ясовет, Адыгэ Хасэм къащалотатгъэр зэфэхысыжымэ, тыкызыщыгъу-жыным зыдетымыгъэхыххэу шыкIагъэхэм татегушылэныр нахышлэу.

АР-м гъэсэнэгъэмрэ шлэныгъэмрэкIэ иминистру БеданэкIо Рэмэзанэ, министерствэм иIофышIэу Ситимэ Сарэ, Мыекъуапэ иадминистрация ипашэу Михаил

Черниченко, ащ иапэрэ гуадзэу Сергей Стельмах, нэмыкIэхэри Адыгэ Хасэм, нахыжъхэм ясовет кырагъэблагъэхэу бэрэ кыыхэкIыгъ.

ЕджапIэхэм адыгабзэр зэрачакIурэр нахышлэу хъунэу тыщэгугъы. Адыгэбзэ урокэу нахыпэкIэ яIэщтыгъэм ипчъагъэ кыкIичыгъэу кIэлэегъаджэмэ кызырэлорэм уимыгъэгумэкIынэу хъурэп. ЗэхокIыныгъэхэр еджапIэхэм ащыкIохэу гъэсэнэгъэм пылгъхэм къэбархэр къалуатэхэми, шыIэныгъэм хэтлбагъорэм тигъэгущорэп.

ЗэкIэри гукIодыгъуа?

Хъау. юфшIагъэ шымыIэу къатIорэп. Гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтэу КIэрэщэ Тембот ыцIэ зыхыерэм идиректорэу, филологии шлэныгъэхэмкIэ докторэу Бырсыр Батырбий нахыжъхэм ясовет кызырагъэблагъэм, адыгэхэр зыщыпсэухэрэ хэгъэгухэм къащилэгъугъэм гъэ-шIэгъонэу тыщигъэгъозагъ.

Тыркуем, Иорданием, Израиль, Сирием, США-м, нэмыкI хэгъэгухэм зэп зэращылагъэр. Германием юф шишлагъ. Адыгэхэр дунаим ипхыыхагъэхэу щэпсэух. Тарихыр зыщамыгъэгъушшэу тилэпкъэгъумэ къаломи, адыгабзэр зэралэкIэкIырэр хэпшыкIэу къахэщы. Бырсыр Батырбий зэрэхи-гъэунэфыкIыгъэу, IэкIыб хэгъэгумэ адыгабзэр ащызэрагъэшлэным фэшI ящыкIэгъэ тхылхэр тиресубликэ кышыдагъэкIыгъэх, литературар афашагъ.

Адыгэу Тыркуем, Сирием, Иорданием арысхэм шлэныгъэлэжъхэр, тхакIохэр, дзэм игенералхэр, спортсмен цIэрыIохэр къахэкIыгъэх. Тилэпкъэгъу цIэрыIохэм зэпхыныгъэу адыгилэр гъэпытэгъэным Адыгэ Хасэм инахыжъхэм ясовет игъэкIотыгъэу шытегушылагъэх.

Шъхъэлэхъо Абу, Тхыаркъохъо Юныс, Хъагъундэкъо Нурбий, Джарымэ Аслъан, Едыдж Батырай, Чэтэо Ибрахимэ, Мамый Руслъанэ, МэщфэшIу Нэдждэт, Быжъ Сыхъатбий, ХъорэлI Казбек, Къэрэбэт Аслъанэ, Мамгъэт Къасимэ, нэмыкIэхэм яепллыкIэхэр гъэшIэгъоных. Адыгабзэм изэгъэшлэн бэрэ тегушылэхэу, ау юфшIагъэу ащ кыкIэлэыкIорэр жъажъэу лъыкIуатгъэ е нахышлэу мыхъугъэу тинахыжъ лъапIэхэм, шлэныгъэлэжъхэм къалуагъ. Шъхъэлэхъо Абу литературэм изэгъэшлэнкIэ кIэлэеджакIомэ ящыкIэгъэ тхылхэм якыдэгъэкIын зэрэгужауагъэр ыгу къеу хигъэунэфыкIыгъ.

2012-рэ илээсыр адыгабзэм и Илээс шыгъэным шлэныгъэлэжъэу Тхыаркъохъо Юныс кыкIэлэ-лъэIугъ. Ащ дырагъэштэным фэмыхъазырхэу зэлукIэм гушысэ къыщалэтыгъэми, хэкIыплэ шымыIэу шытгэл. *Президентэу Дмитрий Медведевым кызыриIуагъэу, Урысыем итарихъ изэгъэшлэн и Илээсэу 2012-рэ илээсыр кыыхахыгъ. Олимпиадэ джэзунхэр Шъачэ 2014-рэ илээсым зэрэщыкIоштхэр кызыдэлпъытэкIэ, тарихымрэ бзэмрэ язэгъэшлэн зэбгъэгъусэнхэр юфыгъо дзеп.*

Зэхызыщагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КыдызыгъэкIырэр: Адыгэ Республикэм льэпкъ юфхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор
шъхъалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыхэшIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъалэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшгъэдэкIыжъ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын юфхэмкIэ, телерадиокезэтынхэмкIэ ыкIи зэлы-лэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлоры-шIапл, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыыху-тыхэрэм мышъып-къагъэу къахафэ-хэрэмкIэ къэзыт-хыгъэхэм пшгъэдэ-кIыжъ ахы. Къа-тхэхэрэмрэ гъэзе-тым шылажъэхэр-рэмрэ яепллыкIэ зэтемыфэн ылгэ-кIышт. Гъэзет-еджэхэм кыбт-фагъэхырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкIи къэ-зытхыгъэхэм аIэкIэдгъэхъа-жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
3446
Индексхэр
52161
52162
Зак. 54

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00